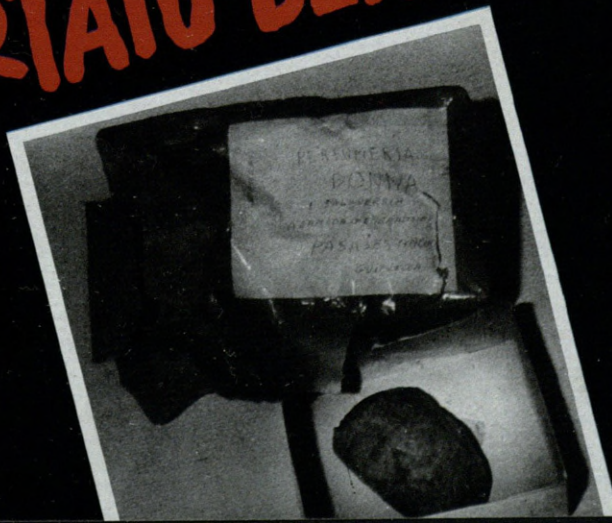

zeruko ARGIA

1977-Otsaila-6 - XL garren urtea 724 zenbakia - 35 peza

MADRILG°A: GERTATU BEHAR ZENA

Hemen bertan dituzu
zeure lantegian behar dituzun

—MEGAFONIA

—INTERFONIA

INDUSTRI-MUSIKA

Berehala eta bapatean hitzegin
nahi ahal duzu zeure saltzaileekin?
Atoz guregana eta ikus itzazu
zure berebilarentzat aprapos
eginak diren

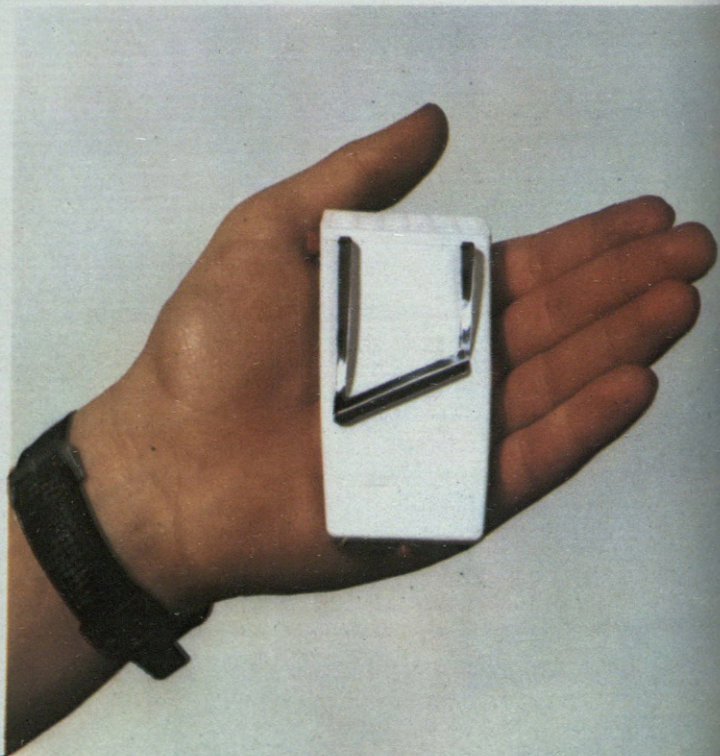
EMISORAK

ZURE LANTEGIAN LANGILE BILA ZENBAT DENBORA GALTZEN DUZU?

Hona pertsoneri hotsegiteko

DEI—GAILUA

Aproba nahi baldin baduzu
eska ezazu etxe honetara

BENGDA

Donostia INGENIERIA ELECTROACUSTICA
Victor Pradera 27 Urrut. 424929 - 426832

Madrilgoa: gertatu behar zena

non zer

Julio Jauregi:noren ordezkari ...	3
Ejiptoarren pazientzia	9
Madrid:politik egoera kinka larri- an	11-12
Txiki, Lizardiren lurrean	15
Hebraieraren esperientzia. . .	26-28
JAKIN aldizkaria.	29

Horri alde aurretik igertzeko, ez zen profeta haundia izan beharrik. Horrerraino iristeko prest zirela, hitzez eta egitez aldarrikatua zuten, behin eta berriz. Sarraski bat baino gehigo bazuten eginik han eta hemen.

Baina Ariasen Gobernuari ondo zetorkion hioen jokoa. Diktadurazko sistemari halako ireki, zabal eta bigun itxura bat ematen zioten eskuindar basa hauek. Lehengorik ezer aldatu gabe, jatorragoa izateko bidea ematen zioten. "Irekitasuna" deitu hitz hutsezko aldaketaren eta "inkontrolatu" eta "ezezagun" deitu taldeen basakerien bidez, demokrata itxurak egin nahi izan zituen Gobernu hark.

Edonorentzat ezagunak diren talde hoiek, askatasun osoa izan dute zernahi egiteko. Indartu eta gorpuztu egin dira borrokan. Eta orain dira komeriak. "Irekitasuna", "erreforma", demokrazia eta honelako hitz liluragarri hutsez ez da Herria ase. Aldaketa sakona eskatzen du herriak. Aldaketa bidetik abiatu bezperan gara, itxura denez. Aldaketaren izpirik nahi ez duen jende pittin horrek, ordea, ez du amorerik eman nahi. 36an gerra irabazi zuenik ez zaio ahazten. Eta, berriro, gerrari ekin dio.

Baina horretarako aldaketaren alde edo diktaduraren kontra zen jende xeheari erasotzea bakarrik ez zaio aski. Jende mardulagoari eraso behar zion. GRAPO, dudarik gabe, eskuinaren jokoa bait da. GRAPO ezkerrekoa balitz, beronen eskuetan Oriol eta Villaescusa dauden bitartean, astakeria haundia bait litzateke, eskuina ezkerreko abogaduak hilaz zirika hastea. Eskuinak egindako basakeriez bengaratzeko, berriz, Oriol eta Villaescusa bezalako jaunak eskuan eduki eta ka-lean beren zerbitzu orduak betetzen ari diren poliziak eta zibilak hil beharrik bazuenik, ez bait dirudi.

Herriarentzat beti minbizi izan dena eta Gobernuarentzat haseran joko baliagarri eta jolas polit zena, oraingo Gobernuarentzat berarentzat ere arrisku latz bilakatu da. Berrogei urtez zapaldu diren gizonak eta herriak aurrerantzean ere diktadura basaren eraso eta mehatxupean biziz jarraitu beharko ote duen arriskua izugarria. Jende basa hau zigortu eta giltzaperatu gabe, demokrazia ezinezkoa dela, garbi dago.

Herriak askatasuna nahi du. Neokapitalismoak, Ipar Amerikak, Europak eta Herriak eraginik, demokrazia bideari ekiteko prest da Gobernua ere, dirudienez. Une honetan, inoiz baino hurbilago du oposizio taldeen babesa, gainera. Azken gertaera triste hauek, Espainiako oposizioa, Gobernuaren aldera makur erazi dute. Demokrazia-runtz pausoa emateko, inoiz baino indartsuago da alde horretatik.

Baina, aurrera bortizki eman behar duen pauso hori emateko gauza denik eta ausardiarik baduenik, ez dirudi. Azkeneko sarraskien ondoan, berriro, ezkerre jo bait du. Eskuinaren sarraskien erantzunkizuna, berriro, ezkerri eskatu bait zaio.

Zer gertatzen zaio Suarez? Ordena indar harmatuak alde ala kontra ditu? Ejerzitoa alde du ala ez? Hala baldin baditu, eskuindar harmatu hauk giltzaperatu eta herriari demokrazia ematako garaia bada.●

zeruko ARGIA

Lehendakari:

Kaetano Ezeiza.

Buruzagi:

M. Aizaga, Elixabete Garmendia.

Zuzendari:

Gorka Reizabal.

Zuzendari-ordeko:

Pilar Iparraguirre.

Berri-emale orokorrak

L. A. Aranberri "Amatiño", Gexan Lantziri, Mikel Bujanda, Herrialde, Estepan Aldamiz-etxebarria.

Idazleak:

Alkiza, Arostegi, Amunsa, Ansola, I. Bujanda, Bakaikoa, Larresoro, Lete, Lertxundi, Lizarralde, Karlos Santamaría, Martín Ugalde, Mikel Ugalde, Joxe Azurmendi...

Herrietako berri-emaleak:

Odile Kruzeta (Eibar), L. Baraizarra (Markina), Axari (Idiazabal), Idiákez (Deva), Alix Trueba (Karrantza), Etxezukoak (Herrera), Sistiaganeko Pello (Lezo), M. Izeta (Baztan), Mendiaga (Arrasate), Ertxin-Harri (Zestoa), Murumendi (Beasain), Katzuri (Durango), Barrenetxea (Oartzun), Anatsan (Azpeitia), Iñalurreta (Pasai Donibane), Uria (Hernani), Giro (Zaldibia), Mahasti (Errenteria), Metal-Ithurri (Lazkao), Azpiroz (Berastegi).

Marraskilariak:

Antxon Olariaga.

Argazkilariak: Arturo Delgado-Loubet

Fotolitokiak: Ernio S. L.

Jabea: Nafarroako, Kantauri eta Aragoiko Kaputxinoak.

Burlada, Kale Nagusia, 50-1.

Donostia, Okendo 22

Tel.: 41-95-88.

Moldiztegia eta Idazkola:

"Gráficas Semi"

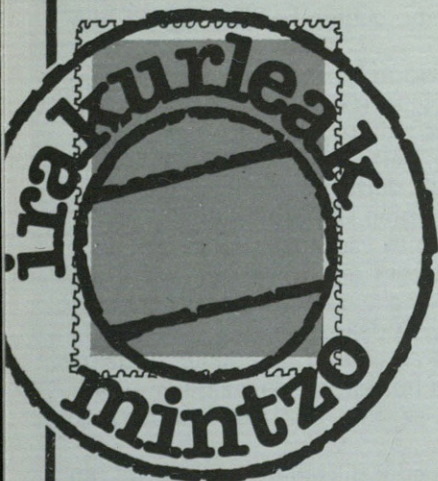
Plaza Lasala, 3

Donostia

D. L.: 80-1963

HARPIDE SARIA:

Barruan	1100	ptz.
Korreo batasuneko herrietan	1300	ptz.
Atzerietako beste herrietan	1600	ptz.
Airez	2500	ptz.
Salmenta (ale bakoitza)	35	ptz.

HORI EZ DA GIZALEGEA

"BERMIO-ko Arrantzale-bati"

Azkeneko urtarilaren 23ko Z. Argian, "irakurleak mintzo" sailean, zure idazlan bat azaltzen da; bertan nabari da zuk hartu diozun gorrotoa, aipatzen dituzun Imanol Oruemazagarentzat eta zer esanik ez Z. Argiarentzat; urtarilaren 9an, Imanol Oruemazagak "Ondarroatz", "Herriko plaza" orrian eginiko idazlana dela eta.

Zer dela-ta delako Imanol Oruemazaga, eginiko azalpena batera eztabaidatu gabe, bera (Imanol, alegia) Euskadi apurtzen besterik ez dabilela esatea ausartu zara? Euskadiren izenean zuk bakarrik nola epaitu dezakezu, eta frogarik eman gabe Imanol Euskadi apurtzen dabilela esaten nola ausartu zara? Gainera, zure idatzian ez duzu esaten ezagutzen duzunik ere.

Nere, aholkua lagun bezala jaso nahi baduzu, zera esango nizuke, alegia, benetan abertzale sentitzen bazara, elkarrizketatu gaitzen patxaraz, bainan, zentzunez, ez ditzagun gure etsaiak barrezka jarri hori nahiko lukete eta; alegia, ahalegindu gaitzen euskal sena izaten, jakiteko Euskadik zer behar duen etorkizun on batetarako.

Nere nahia izango litzake idatzi hau, Bermiotar Arrantzale honi bidaltzea, bainan, helbiderik ez dudalako Z. Argiara bidaltzen dut argitaratu dezan, eta honela Z. Argiaren bidez jakin dezake berea izan nahi duen lagun honen iritzia. Agur t'erdia. Eta Z. Argiak har beza ordainetan harpidedun berri bat.

TOMAS AGIRRE

IPAR EUSKAL HERRIA, NON

Agur lagunok:

Idatzi llaur bat egiten ausartu naiz, lehenik Z.A.k egiten duen lana, eskertzeko.

Esan nahi dizuet, oso gustora irakurtzen dudala zuek ematen duzuen informazioa.

Informazio objetiboa, zabala eta tratamenduz, abertzaletasunez betea.

Abertzaletasun hori, ezin izan, noski, denon gustokoa. Sasi-demokrazi burgesuri baten gibeletik dabiltzan erreformist "abertzale" ?-entzat, ezin daiteke inolaz ere, gustokoa izan Z.A.k abertzaltasunari ematen dion kontenido iraultzailea.

Alderdi eta talde sukursalixtak ez ditut ezta aipatuko ere, zeren jaxtan da! horiek, tripako min ederrik izango dutela astero, Z.A. ateratzen den bakoitzean.

Hutsune bat aipatzez gerotan, Ipar Aldeari buruzko informazioa, oso gutxi erabiltzen duzuela, esango nuke. Badirudi Ipar Aldean ezer gutxi gertatzen dela, edo eta, sobera interesantea ez dela atzematen gertatzen dena.

Ez da aski, ere ustez, BATASUN ala reunifikazioa aipatzea, helburu bezala, egunero egiten eta landuz joan behar dugun egin-beharra dugu hori.

Ipar Aldeko talde, erakunde edo alderdiek, ez ote lukete izango posibilitaderik, astero zerbait idazteko? Hots: EHAS JAZAR, Mendeberri e.a.

Gai on bat ba dute oraintxe, Itxaso-koaren situazioa dela-ta.

"Ia mutillak eutsi, naiz anka bana autsi" Xenpelar handiak zioena gureganatuz, jarrai bide hortatik eta mila esker berriro.

XALBARDIN

EGIZU ARREN EUSKARAZ

Agur adiskideok:

Ezer baño len nere agur beroenak eta benetako ZORIONAK, zuen eginkizuna gero eta obeago betetzen dezutelako.

Karta onen bidez, nahi nuke nere asmo bat adierazi, eta ideiei zuek onartzen ba dezute, zabal eta landu dezazutela eskatuko nizuke.

Euskeraz dakigunon artean, askotan erdaraz itz egiten degu. Ez da gaurko kontua, eta arazo onen atzian dauden arrazoiak, denok dakizkigu. Arrazoi oien artean, ba da askotan gertatzen zaigun bat, eta ortara noa.

Ezezagun baten aurrean gaudenean eta berarekin itz egin bear degunean, ezer baño len erdera botatzen degu. Eta orrelako batean, elkarrizketa aurrera dijoala! KAXKA! Itz edo espresio euskaldun bat sortzen da eta orduan! JONTXO! Zu ere euskalduna? Bai noski, eta zu ere bai? Ara zer gauz xelebrea; biok euskaldunak eta jo ta ke erderaz. Gero damuak datozte. "A len jakin izan ba genuen". Au gertatzen danean pozik jartzen gara eta gure elkarrizketa euskeraz jarraitzen du.

Baiñan zoritxarrez, beste askotan ez da au gertatzen. Egia esango dizuet. Izugarritzko amorrazioa sentitzen det, asuntotaz pentsatzen detenian eta ostopo au konponduko bear litzakela iruditzen zait, Nola, zer modutan?

Gure jantzien gainean ezaugarritxo bat erabilliaz. Nere ustez, "E" bat edo alako zerbait egokia izango litzake. Eta modu onan, euskeraz dakigun guztiok, gure txaketan edo erabilliko genuke. Etziran ostopo eta kezka geiagorik izango. Euskeraz dakienak, ezaugarri au erabillidezala. Alderdi guzitan eta euskarari mezede aundia egingo diogu.

Zuengana jotzen det ideiei txiki onekin, ni ez naiz inor eta zuek bai. Nere eskiak ez dira inunen entzuten eta zuenak bai. Nere posibilitadeak oso larriak dira. Zuen aldizkariaren bidez, ideiei au zabal dezake. Kanpaña bat edo orrelako zerbait egitea bearrezkoa iruditzen zait. Zuek gainera, ikastola, auzo-elkarte, eta beste aldizkari eta irratikin arremanetan ibiltzen zerate.

Nere asmo au lortzea, az zait oso zaila iruditzen. Gaur egun Euskal Erri osoan milla eta millak pegatinak zabalduak izan dira. Koofizialtasuna, lantegitan gaur eskolak eta abar. Ezaugarritxo onen alde kanpaña bat egitea, ez al du merezi? Agian, nere ideiei au ximpleegi iruditzen zaitzute? Baña ala eta guztiz ere, problema au gure artean ikus dezakegu eta konpondu bearrean gaude.

Entzungo didazutela ziurtasun osoz, nere agur beroena.

Donostiar gazte batek.

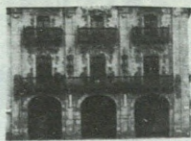
BATASUNA

Aurretik, urte berri on! Etxarri-Aranaz joan nahi nuen, bai eta Donostira ere, bainan Barzelonako izparrigietan Etxarriko biltzarrea debekatua zela irakurri nuen eta...

Gure Herriak beti zatikeri eta indibidualkeriak ezagutu ditu, eta hori da, hein handi batetan, gure gaitzen iturria. Batasun kontzientzia hartu behar dugu. Gure etsaiek partida galdu dute, baina gure kontraz ahaliko duen guztia egingen dute oraingo. Madrildarrek gure batasuna puxkatu nahi dute... zoritxarrez nafar asko okertua edo lotan dago. Pisuko argumetoak erabiltzen ez ba dira, nafarren bozak galduko ditugu. Horregatik, Irurriko hiriburutasuna eta Kateak harmarri bezala onartu, neri derrigor deritzait. Euskadiko hiriburua Irurinean finkatzen badugu, Logroinuko inkorporazioa askoz errazago izanen da. Gainera, ez dugu ahaztu behar, Nafarroako kateak Pabena daudela... Bihar Biarno euskalduna, zergaitik ez?

Oraingo besterik ez.

J. M. M. (Barzelonatik)

herriko plaza

JULIO JAUREGI: noren ordezkari?

JOXE M. ODRIUZOLA

Mundu osoak pentsatzen duen gauza da eta egungo Euskal Herrian berriz zer esanik ez, alderdi eta ordezkari politikoen jokua nolaz ematen den. Nolaz, adibidez, alderdi edo erakunde politiko batzuen inguruan landu den herri-mugimendu bat, beste alderdi eta ordezkari batzuen zerbitzari izan litekeen halako momentu batean.

Jartzera goazen adibidea ez da gerta litekeen zertxobait, egungo Euskal Herrian gertatzen dena baizik. Hemengo herri-mugimendua badakigu nolaz eta noren eraginez burutu den: batipat ezker abertzalearen bidez beste indar batzuen aldamenen. Beste indarrok ez dira izan egun Madriden ordezkariatzaturik daudenak: PNV, ANV, PSOE, PSP, DCV, PCE. Beraz, norbaitek "eskubiderik" baldin badu, ezin esan, sei horietako inork horrelakorik duenik. Ezin esan, alegia, gure herriaren burruka bortitzean lekuko direnik, eta horrenbestez, han inor egotekotan, sei horien ordezkariarik egon behar lukeenik.

Nik ez dakit Madriden inork egon behar duen ala ez. Hori, ez nuke ukatu nahi, agian aski inportantea izango da, edo ez. Hori bezain inportantea da, ordea, han dagoena, kasu honetan Julio Jauregi jauna, noren ordezkari eta zergatik dagoen jakitea. Bost axola dion gauza da han nor dagoen jakitea, bere ordezkariatasuna da jakin nahi genukeena. Nork eman dio alegia "eskubiderik" han amnistia, ikurriña, euskararen ofizialkidetasuna, autonomia eta beste, gure herriaren izenean negoziatzeko, prentsak esaten digu bezala (irakur Guadiana-ren 90 zenbakia). Erantzuna begien bistan dago; goian aipatu ditugun sei alderdi horiek alde batetik eta gobernuak berak bestetik.

Herriaren izenean mintzo den ordezkaria aldi berean bere alderdi edo blokearen ahoz mintzo da. Baina azken batetan alderdi edo blokearen oinarri ideologiko eta planteamendu politiko arabera ari da. Ordezkariatasunik irabazi ez bada, eta orain eta hemen irabazi, sei horien izenean mintzo dena, ordezkariatasunik ezak ematen dion "eskubidez" mintzo da.

Alde hontatik, alderdi eta ordezkari erreformistek edo burgesek, langileria eta populua engainatzeko besterik ez dira izaten. Ezarritako sistema burgesaren babesak eskintzen dion "eskubidea" kasu honetan, gure herriaren ordezkari izan ahal izatea ahalbidetzen duen "eskubidea" bihurtzen da. Hala ere, honek ez du esan nahi PNV eta bere kide horiek gure herrian oihartzunik ez dutenik. Ez du esan nahi inoren ordezkari ez direnik. Esan nahi du, gure nazio eta klase burrukaren lekuko direnean ordezkariatasunik ez dutela. Gurean ere klaseak daude, abertzaleak eta besteak daude, eta ez da izan guztien lana eta hein berean nazio eta klase burruka hori bide zuzenetik aurrera ateratzea. Ez da izan, garbi esanik, sei alderdi horien eta horien bidez ordezkariaturik dauden gizarte klaseen lana.

Partiduen jokuaz herria hezi beharra dago. Partiduak aparatu ideologiko batzuk dira, gaur bezalako egoera batetan burgesiaren ideologia zabaltzeko eta bere nagusitasuna ezartzeko. Goiko sei aparatu horien ahoz mintzo dena, beraz, ezin mintzo da Euskal Herriaren izenean. Are guttiago, berriz, euskal langileriarenean. Euskal herriko abertzale sozialistek ere badituzte beren aparatu ideologikoak. Baina hauen abotsik ez da entzungo.

Politikaren logikarik ere badagoelako, Madriden daudenak egotea eta ez besteak, gauza logikoa da. Nazio eta klase politika bati dagokion logika. Euskal Herriko indar burgesi dagokien jokabidea da. Baina hor ez da kontua bukatzen; logika horren arabera (Estaduko klase dominantearen logika, bera) alderdi horiek orain arte irabazi gabe zuten protagonismoa eskutara nahi lukete. Ez dira, beraz, amnistia eta eskubide horien bila soilik joan. Bide batez, eta gerora begira, nahi eta behar zuten protagonismoa bila ere joan dira. Beren hitzez esanik, formula beste modu honetara geratzen da: "politika egitera" goaz. Eta zergatik zuek? Politika ezin al zezakean ezker abertzaleak egin?

NORK KUKURRUKU!!!

OLLARRAK

OLLOTEGIAN?

Ez. FAGOR'ek

sukaldian

Transportes **azkar** s. a.

ERAMAN - EKARRIAK, KAMIOI AUNDIAK
Barcelona, Zaragoza, Valencia, Madrid, Oviedo, Gijón.

Donostitik egunero:

Iruña, Bilbo, Gasteiz, Alicante, Elche, Elda, Murcia,
Cartagena, Granada, Almería, Santander, Valladolid,
Zamora, Palencia, Salamanca.

Astean Irutan:

Malaga, Sevilla, Jerez de la Frontera, Cadiz, Lugo,
Coruña, Orense eta Vigora joan etorriak.

Hernanirako bide nagusian, ERGOBIA auzoan, DONOSTIAN.

Urrutizkiñak: 552650 - 552654

Apartado 1381

JOSE ZINKUNEGIREN OPTIKA DONOSTIAN URTEETAN LANEAN OHITUA

Hernani, 4

DONOSTIA

Ez Merkenak

Bai Onenak!

Janari bidez izaten dira
ganadu on, indartsuak,
Eta nora jo jakin bear du
baserritar burutsuak,
Berebiziko aragi pillak;
gañera esne putzuak,
Olek guziak berekin ditu
Fanderia'ko pentsuak.

FANDERIA

ERREENTERI

Oyal s. a.

Oyal eta eforru almazena

Paregabekoak
Bikañenak

GARIBAY, 4 - TELF. 414304

DONOSTIA

Otsein

PENSATU ETA EKIN

Frigo tresnak - Ontziak garbitzekoak
Labadorak superantomatikak - Ur berogailuak
Lehor tresnak - Estufak

MUEBLES

URRETA VIZCAYA

1920'an sortutako etxea

ERREDIZAK - EDERGALLUAK

EGIN - GAIK eta AURRE - KONTUAK

POSTAS, 48

GAZTEIZ (Vitoria)

OPARIAK

GAI TA IRUDI POLITENAK

Victor Pradera, 2
(Esquina Zubieta)

DONOSTIA

ORAINDIK TRATURIK EZ

Hainbeste urtetan zehar jasan dugun gogo garbiketa negargarriak, gure arteko bururik abertzaleenak ere ilundu egin ditu. Nork egingako eta zelako galderei erantzuten ari gatzaizkien aztertuz azaltzen da iluntasun hori, batez ere.

Hauetako galdera bat, nagusienez, askatzea eta okerrenetakoa, kanpotik egin diguten hau da:

— Gu gabe, zuek zer ?

Edo ta:

— Askatasuna, gurekin ala bakarrik ?

Galdera hau, gobernu eta diktaduraz guztiek herrian ezarri izan duten beldurrean oinarritzen da:

— Ni gabe, zu kaosera.

Hori da hioen bidea: beldurra hezurretan sartu, eta galdera maltzurra egin.

Nere ustez, alderdi sukursalistek ere horixe esaten digute, beste era batetara:

— Askatasuna bai, baina gurekin ezkondata.

Nik ere aitortu behar dut, Madril lekin muga ekonomikorik gabeko harremanetan jarraitzearen alde agertu izan naizela, lagun arteko eztabaidetan. Gaur konturatzen naiz, ilunpean ihardun izan dudala, ez dugula "Robinsonen Krusoe" herria nahi izatera baieztatzen-eta. Galdera atzerritar eta azpikariri bati erantzuten.

Ez gaituzte eurok eurenera eraman behar. Guk askatasun osoa gure nortasun bizian nahi dugu. Gure herri askatasun eta nortasun handienek ere ez dute esan nahi beste herri lagunik beste herri anaiarik, beste herri senar edo emazterik izango ez dugunik. Horregatik, galdetzen digutenean kanpotik:

— Gurekin ala gu gabe ? Gurekin ezkondata ?, tutik ez diegu erantzun behar, galdera inuxente horrek ez du beregan maltzurkeria besterik gordetzen eta.

Gero askatu eta gero erabakiko dugu hori.

Zorionez, praktikan, beldurrik gabe erantzuten hasita gaude, Referenduma lekuko.

Referendumerak behartu gaituzte, eta irabazle atera gera erantzunik ez emanaz. Lehenbizi, gutarrak etxera, gure etxea askatasunean erantzunean; eratzerik ez dago eta denok etxean libre egon arte.

Euskadiko herriaren erantzunik ezak, baldintza asko irabazi dizkigu, madril guri gehiago uztera behartuaz.

Gure bidea —irakasbide horri jarraituaz— askatasuna eduki arte erantzunik ez ematean datza. Inoiz askatasun bidean heldu bagara, garai honetan goaz. Ezin gaitzek bide erdian gera, ezin gaitzek erantzunetan, tratuetan orain hasi, geratzea litzakete eta, darabagun abiada bizkorra lagatzea.

Herriak sorrerazi dizkigun baldintzak aprobetxatzen argiak, asko azalduko dira eta azaltzen ari dira.

Diren oportunitateak aprobetxatu edo eta, geratzeko, oportunitate berriak eta hobeak sorrerazten jarraitzea, eztabaidagarria gerta liteke. Nere iritziz, ez da tratatu garaia, gure oraingo abiada bizkortzekoa baizik. Aginte go-

se direnek, osteratratuan ez sartzea galtzea dela esango digute.

Kontuz !

Noiz horretan hasi, herriak esan behar du. Eta ezin du oraindik esan, bere benetako ordezkariarik ez dauka eta. Inork politik agintea maite badu Euskadin, saia bedi euskaldunen ordezkariatza lortzen.

Ematen diguten — ematen badigute — askatasun zatitxoei eustea, bidezkoa izan daiteke, bai. Baina traturik ez, herriak egin behar ditu eta. Bere eskubidea da, ez egun bateko argiena. Gainera, herriak zentzu historikoa, askoz sakonagoa dauka.

J. GARATE

OIHUTXOAK

Gaurkoa ez oihutxoa, oihu gogorra ere bada. Joandako Urtearrilaren 23.ko ZERUKO ARGIAN Gipuzkoako Emakumeek izeneko Taldearen garrasi latz bat agertu da eta bihotza oso gogorki astindu dit.

Horrelako emakumeak azaldu zaizkigulako, eskerrak. Destapez eta emekeria hutsez aski ez duten emakume horiek emakumetasuna oso gora eta zuzen jasoko ahal digute !

Nonahi —hemen eta han— ondo zabaldurik dabilen "machismo" aspergarriaren aurka jai ki diren emakumeak baditugu gurean ere.

Arrak emea mendean darabilela, egi bait da. Hala Sartaldean eta hala Sortaldean; gizartean bezela Elizan bertan ere. Eta pertsona izateari dagokion askatasuna eskatzen du gaur emakume honek. (Baita Kristori bere bizi osoa eskaini dion monja txaloga rri horrek ere).

Iraultza bat egin behar emakumearen alde. Egia da horixe. Eta iraultza hori emakumeak berak egingo batez ere. Maximo Gorki-ren AMA haren antzera jo-

katuko dutenak badatoz. Eta ez albora utzi Nazareteko Maria ere: gaineratu zaizkion lelokeriak aparte, badu arazo honetan zer esana zapalduen eta txikien alde irrintzi luze bat abestu zuen Mariak.

Betoz sexutasuna pozez eramateko gai diren argitasunak. Betoz amatasuna taxutzeko sor daitzekin metodo eta bide pertsonagarriak.

Baina emakumeak bere bihotza ez beza gal.

Nahi ez duen umeki bat daktorkiola ? Orduan okerrrik gerta ez dadin, gizarteak, Elizak, etxeak eta denok haur berriarentzako zabal ditzagula besoak, bai haurra eta bai ama maitatsuki onartzeko. Horretarako behar den mentalizatzean dadukagu izugarrizko lana egin beharra.

Bizirik datorren umekia hiltzeko baimena eta legebidea eskatzea: horixe da bakarrik Gipuzkoako Emakumeek egin duten agirian, inolaz ere ontzat hartu ezin duguna. Hori ez !

Begirapen guztiz.

ANAIA

Euskarazko brebiarioa inprimategian da jadanik. Erdizka bederen. Eta datorren udarako eskuartean dukete erosi nahi dutenek.

Esan dezagun hastapenetik, ez dela brebiario osoa; soilki eguneko zatiak ekarriko bait ditu, irakurgaiena beste aldi batetarako utziz.

Ez nindoan hortara, ordea. Gure brebiarioa, euskaraz izanik ere, gaztelau eta frantses moldetan agertuko zaigu. Euskal Herriko apezpikuen legekeriagatik.

Behin baino gehiagotan dugu komentatu: erlijio liburu ofizial bat euskaratzearan, zergatik egon behar dugu euskaldunok Madrident eta Parisen itzulpena egin zai?

Baina, beti alferrik. Legeek hala agintzen omen dute. Eliz liturgi arauetan "nazional" kontzeptua sagaraturik omen dago nazional eta estatal kontzeptuak berdintzeko. Beraz, nazional eta estatal eta maila neurri berdinekoak liriteke: sagaratuak; uki ezinak beraz.

Halere, Elizak ez omen du politikarik egiten. Tokitan zegok!

Itzulpen horiek direla eta, garbi ageri da elizak Euskal Herria bereiziz diharduela. Izan ere, Hego Euskal Herria erabat Madrida begira ipintzen du, eta Ipar Euskal Herria Parisa begira. Hego Euskal Herriko eliz liburu ofizialen itzulpena Madrideko itzulpenen arabera egin behar izaten da, eta Ipar Euskal Herrikoena Parisekoen arabera.

Ez ote da Euskal Herrian latinistarik itzulpenak lateratik zuzenean egingo dituenik? Eta ez diogu hori, anti-españolismo sikopata batek eraginik (hala uste dugu). Ez. Arazoa besterik da. Erromakoa zein Madridekoa edo Parisekoa, biak jotzen ditugu inperialismo makurtzat. Halere, itzulpenak egiten hasiz gero, Ipar eta Hego euskaldunok ez dugu batera joan ezinik. Hortarako, alabaina, aipatu itzulpenetan (eta bestetan, haurren dotrinak moldatzerakoan, esaterako), ez dugu Hegoaldeko Madrida eta Iparreko Parisa begira jarri beharrik. Juntapuntu bakarra, itzultzekoa den liburuaren jatorria begira jartzea genuke. Horixe da guztia. Eta ez da asko. Eta hori egiteko ez da oztoporik: ez Euskal Apezpikuen Batzarre faltaren aldetik, ez Konkordatoaren aldetik, ez beste inondik.

Euskarazko brebiarioa Espainiakoaren moldetan

Falta den gauza bakarra, euskal arazoa seriotasun apur batez hartzea da. Eta liturgi arauak interpretatzen jakitea. Eta behar denean, hankapetzea. Hori da guztia.

Baina, bai zera. Eta azkeneko axolagabekeria euskal arazoari buruz eliz hierarkiaren aldetik, aipatu euskarazko brebiarioan gara ikusteko.

Arazoa honela planteatu da. Euskal Herriko den brebiarioa egutegian zein saindu sartu behar dira ospatzeko? Espainiakoak berak? Frantziakoak berak? Baina zer axola zaigu Euskal Herrian Pilareko Andra Mariren jaia? Edota Jakue (Santiago), Espainiako patroia bezala ospatzen denez? Eta beste honelako hainbat kasu. (Falta zaigun gauza bakarra hauxe litzateke: bihar edo etzi Errrege Katoliko famatuak kanonizatzea eta haiek ere maltzurkeriaz eta indarrez Nafarroa azpiratu zigutenak, elizan ospatu beharrezkotzat ematea euskaldunoi).

Horiek horrela, zera proposatu zaie apezpikuei: Espainiako eta Frantziako jai bereziak kendu brebiariotik (eta horrek, Meza Liburutik ere kentzea eskatuko luke), eta Euskal Herriko bereziak ipintzea.

Ez da kontu txarra! Tokitan zegok! Ez da hori egiterik inolaz ere, gure apezpikuen ustez. Hala agintzen omen dute liturgi arauak: "nazional" (estatal ulertu behar da) egutegia ezin uki omen daiteke. Eta halere, nazional eta estatal kontzeptuak hain lotsagarriro berdinkatzen dituen elizak ez omen du politikarik egiten.

Are. Ezinbestean, apezpikuen deliberramendu horri ameto emanez, gutxienik Euskal Herriko egutegi berezia tartekatze eskatu zaie. Horrek, ordea, politika usain gehiegi omen du, eta diskutigarri omen.

Bagenekien nortzu genituen gure apezpikuak. Hala uste genuen. Puntu eztabaidagarri dela esateak alabaina, zer pentsa ez dakigula uzten gaitu.

Eguraldi hobe ikustekoak gara, haatik, herriak daraman martxa kontuan hartuz gero. Orduan ere berdinduak izanen bait dira nazional eta estatal kontzeptuak. Baina gaur ezbealako neurri eta mamikoak, ordea. Hala bedi laster.

AMUNSA

soraluce

ERREMINTA - MAKINA KOOPERATIBA

APARTADO - 37 TELF. 761440-41-42-43

bulebar irekia

Eta orain zer egin dugu ?

Madrileko erailketaren ondotik, Gobernuak Espainiar Foruaren 15. eta 18. artauak hila batez deuseztatzea erabaki du Estatu guztian zehar. Lehen artauak deuseztatzeak, edozein etxetan sartzeko eskubidea ematen dio polizia. Bigarrenak, berriz, nolanahi detenitu eta hirurogeita hamabi ordu baino gehiago komisarian edukitzeko aukera.

Erabakia, legez, ekintza "terroristak" egin edota prestatzen diharduketenei bakarrik dagokie. Praktikan, ordea, edonori dakioke zeren galdera erantzunaren aurretik baitator beti. Funtsean sofisma bat da.

Honelako egoerarik ezagutu izan du lehendanik ere Euskal Herriak behin baino gehiagotan. Hauziak hemen izan direnean, guk geuk eta ez besteak jasan ditugu. Laurehundaka kilometrotara suertatzen direnean, ordea, beraiek eta guk.

Amnistia bai

Gertatua gertatu, amnistia eskatzen jarraitzen dugu. Otsailaren lehen astean, Abadianoko jaietako txarteletan irakurtzen ahal dugunez:

Abadaino Sanblasetan
presoak oraindik kartzeletan
noiz izango ote dira gure etxetan
hori da eskatzen dena
herri guztietan.

Ez gatz inola ere bat "El Diario Vasco" egunkariak (77-1-29) egunkariaren editorialarekin: "Los partidario de la amnistia total se habrán convencido de que ésta sería antisocial e injusta. Si esta vez los asesinos de la calle Atocha son descubiertos y encarcelados, no creemos que a ningún manifestante proamnistia total le parecería justo que se beneficiasen de un perdón en los términos que se han venido pidiendo:::

Ez bada. "El Diario Vasco". egunkariak besterik uste badu ere, ezin daitezke batzu eta bestek saku berean sar. Ez dirateke, ez, berdin, bere bizitzaren urterik ederrenak estatu totalitarioaren aparatoaren kontra eskaini izan dituzten gazte taldeak, eta nazioarteko faszismoaren laguntzarekin inpunitate osoan horren libre ari diren erakundeak.

Ez dira, ez, berdin, Herriaren askatasun egarri ideial batez etxea eta sorterrira utzi behar izan dutenak, eta berrogei urtetako posizioak galtzeko beldur, diruaren truke erreakzionatzen duten merzenarioak.

Gartzelanzekin atzerrian daudenak, oraingoa ez den giro batetan bururatu zirela ezin dezakegu horren erraz ahaz. Ez, orain zilegi izango ez ziren judizio lotsagarrietan epaituak izan zirela, eta ezta e-

Suarez-en Gobernuak ez da gobernu finkatu bat. Handik eta hemendik matrailekoak hartuz nola-hala irauten ari den gabinetek bat da, udaberriaren itxaropenttan defentsibara ari dena. Eta defentsibara ari den gobernu batek nekez har dezake erabaki gihartsurik. Erabakiak, bestalde, politikoak dira ezin bestean, eta ekonomia, guziz ahaztua, aginbehera. paio baldintzapetuak eta areagotuak izan zirela ere.

Beraz, ez dadila inor haserre, baldin geure herrikideen amnistiaren alde jarraitzen dugula esaten badugu. Are gehiago, ez dadila inor asalda, baldin orain dela zenbait astetako presoentzat amnistia eskatzen dugun arren, Madrileko hiltzaileen kasuak beste kontesto batetan sar gaitzakela esaten badugu.

Eta ez ditzala Gobernuak azken gertakariak atxakiatzat har, zeren nahi izanez gero aurretiko fetxa bat arteko amnistia jartzea ez baita beste munduko gauza (zer esanik ez, diotenez, Oriolen bahiketa baino lehenago amnistia "erabakirik" zegoenez gero). Ez digu inork sinesteraziko Estatuak ez duela horretarako mekanismorik. Zeren espainiar gobernuaren irudimen sofistikatuak ez baitigu inork zalantzan jarriko, azken ehun eta berrogei urteotako historia lekuko.

Greba orduan

Euskadi nagusi

Madrileko abokatuen erailketa zela eta, Euskal Herria izan da, protesta gisa grebarik gehien egin zuen nazioa. Bilbo inguruan 80.000 inguru, Barzelonan 7.000 baino gutiago izan zirelarik. Zifra hauk, eta Euskadi mailan gero eta errazkeria handiagoz greba egiteko ohitura,

abertzale planteamendu batez serio asko aztertzeko ordua dateke.

Demografiaren aldetik, berriz, Hego Euskal Herriko ehuneko 45 bizkaitarrak dira, eta hau kontutan hartzekoa dugu, edozein giza-politik azterketa edo plangintza egiterakoan.

Ekonomi arazoa

gainbehera

Gainbehera hau areagotua dugu, industriarik baizik ez dugun euskal herrialdeetan. Azken urteotan, kooperatibak izan ezik, ez da batere enpresa berririk sortu Gipuzkoan. Iniziatiba pribatua guztiz murriztua dugu. unibertsitate eta eskola profesionaletatik ateratzen diren teknikoak ez dute enpresarik sortu nahi. Gaur ezin gatzek ez du nahi enpresari izan. Tekniko esportatzaile bilaka gaitzek. Bospasei urtetan, "percapitaz" lehenak izatetik, zortzigarren postura iragan gara.

Oso epe laburrean erabateko gizarte sozialista batetara pasatuko gara uste duenarentzat ez du behar bada honek garrantzi handirik izango. Baina Europako demokrazia molde bateruntz abiatzen bagara, larritzen eta arduratzen hasteko ordua da, ez baita industria galduz gero gu-rea baino herri pobregorik.

Orain arte bere baitan finantziatu izan den Euskal Herriko txiki eta erdi mailako enpresa klasikoa lur-jota dago. Eta kexa da, zenbait hila bate barru bere premia izan dezakeen sozialismoa horrek orain egiten diharduen radikalizazioaz, Gobernuan sartu bezain laster mantenduko ez duen radikalizazioa, hain zuzen.

Kontrol bateko

elkarriketa

Ermuan gertatua. Kontrol batetan, goardia zibila dokumentazioa eskatzen ari da autoak iritsi-ala. Autoz doan baten karneta irakurritz:

— Hombre, ez Vd. gallego ? Ez Vd. paisano mio... tenemos que unirnos para luchar contra estos vascos.

— Pues tendré que empezar este mismo mediodía a golpes con mi mujer y mis hijos !

hormasprayko

EU

EU

EUKASDi

EUKASDi

OLZASAKO

EJIPTOARREN pazientzia

Ejiptotik etorri diren azken egun haue-
tako berriek erabat aztoratu dute mundu
guztia. Bazirudien ejiptoarrek beren agin-
tariak esandako gauza guztiak pazientzi
haundiz hartzen zituztela, baina, oraingo
hontan, holakorik ez da gertatu.

Zalantzarik ez dago, Ejiptoren historia,
herri periferiko batena dela. Aspalidanik
benetako herri komertziantea zen. Gero
Atlantikoko kaiek indarra hartu zute-
nean, hango burjesia erabat itota geratu
zen industrializatzeko indarrak gabe. Joan
den mendean Ingalaterrako kolonia bi-
hurtu zen, Lancashirerako behar zen ko-
toi gehiena Niloko ibarretan egiten zela-
rik. Ordur geroztik, aintzinako aristokra-
zia burjestu zen eta burjesia "comprado-
ra" sortu ingeleszalea zena.

Mende honen hasieran burjes ttipien na-
zionalismoak indarra hartuko du, bere in-
guran herriko indarrak biltzen zirelarik.
Ingelesek, mugimendu honen arriskua
ikusiaz eta herriaren nahiak jakinaz, mo-
narkia ezarriko dute, beren morroirik leia-
lena izango den burjes ttipiari ere zenbait
ogi apur ematen dizkielarik.

Egoera honek 1952. urtera arte iraungo
du. Urte hontan monarkia eta burjesia
"compradora" garaituak izan ziren, burjes
tipi nazionalistak boterearen jabe egin zi-
relarik. Nasserismoa, orduan sortu zen.
Gero Sobiet Batasunpean erori ziren, bi-
tartearen klase sozial berri hau sendotuz eta
finkatuz zihoalarik. Prozesu hortan herria
ez da partaide izan ez ekonomian, ez poli-
tikan, nahiz Nasserrek 1957an eta 1961-
ean Mendebalartaren eta burjesia "com-
pradoraren" entresak nazionalizatu,
estatupean ezarri.

Ekonomi aldetik, Ejipton ez da aurkit-
zen petrolio, Libian edo Arabia Saudi-
tan aurkitzen den bezela. Jende gehienak
nekazaritza tradizionalan dihardu, esze-
dente ekonomiko gutxi sortzen dutelarik
exportatzeko. Gainera, Suezeko kanala
hertsirik dagoenez, beste bide bat gutxia-
go izan da dibisak lortzeko, hango eko-
nomia oraindik ere larriagoa izanaz. Az-
ken urte hautako komertzial balantza
erabat okertua dabil Ejiptoaren aurka.

Egoera behartsu hori konpontzeko as-
moz eta jendetzaren altxaketari bildur
diotelarik, Arabiar oligarkia berriak-bati-
pat Arabia Saudita eta Kuaitekoak- la-
guntza ekonomikoak prometituta zituzten

erdiraino jaitsiak izan dira eta prezioak
biziki goiti egin dute. Hori dela eta, bur-
din langileak, kai langileak eta El Cairoko
ikasleak batu eta altxatu egin dira beren
agintarien aurka lehengo hilaren erdian,
40en bat pertsona hilak izan direlarik. Ha-
laz ere, "toque de queda" jo ondoan, mu-
gimendua gelditua izan da.

Sadat prezioen kontrolak eta laguntzak
kentzea behartua izan da, zeren beste es-
tatuek eta FMIak inposatu baitote Ejipt-
oko ekonomia senda dadila lehen urrats
bezala. Hori ez badu egiten prestamori-
k ez diote emango, berak eskatzen duen
neurrian behintzat. Orain Ejiptoko jende-
tza gehiago haserretu du kondizionamen-
tu horiek Arabia Saudita eta Kuaiteko
agintariak eskatu dietelako, bitartean ge-
rraren ondorioak haiek pasatuaz eta pe-
trolioaren irabazi guztiak bi estatu horien-
tzat direlarik. Azken finean Arabe-Israel-
darren arteko gerraren ondorio onak, Ipar
Ameriketarrak eta petrolio produzitzaile
estatuek izango baitituzte.

Azken gertaerak ikusirik, badirudi Sadat
oraingo, boterearen buru jarraituko dela,

Sadaten arazoak

prestamoen bidez. Adibidez, petrolio
produktore estatuak 60 milioi franko
emateko ziren, gero hamar bakarrik eman
diotelarik. 1967ko gerra geroztik, Ejiptok
192 mila milioi frankoren gastua izan du
Arabiarren defentsaren izenean, baina
hauk urteko 4 mila milioi bakarrik eman
diote. Egoera honek, Ejipto miseri larrian
murgildu du.

Beste aldetik, azken bost urte hauetan,
presioan ehuneko 120 igo dira, bitartean
alokairuak stagnatuak egon direlarik. Hi-
leko alokairu minimoa 1.500 peza da!!
Gauza guzti hauek herriarentzat gosea
ekarri du: Indianiazioa alegia.

Herriak oinarriko ondasunak eros zi-
tzan, ondasun hauek subentzionatu egin
zituzten, batipat, ogia, arroza, azukrea,
zigarroak. e.a. Baina urte hontako Ejipt-
oko presupuesto berrian, subsidio horiek

baina, azken hitza, militar eta bera defen-
datzen duen klase parasitoaren eskuetan
geratzen da, talde hauek baitute azken hi-
tza.

Orain arte bazirudien korrupzioa, iraba-
zi handiak edukitzea eta aintzinako feu-
dal pribilegioak ezartzea izango zela atze-
rriko kapitalak Ejiptora joateko prezioa,
baina, nahiz baldintza horiek eman, atze-
rriko kapitalek eskualde hartan inbertitze-
rik ez dute nahi izan, oinestruktura ego-
kirik ez baitago ekonomia desarrolatzeko.

Sadaten nahia Ejiptoko ekonomia Men-
debalizatzea zen, baina ekinga hori gara-
iaren prezioak pasa zuen, eta, hori
ez du egin; hortik dator jendearen hase-
rrea.●

MADRID

politik egoera kinka larrian

Dudarik gabe esan genezake Espainiako Estatuan zehar egun bizi dugun giro aldrebesak, 1975 urteko azaroaren 20an duela bere sorrera, nahiz eta arrazoi sakonena aurreragotik etorri. Denboraz erretiratu ez zen diktadorearen herentzia dugu alde batetik; burokratez eta bankeroz osaturiko klase agintariaren erreakzioa bestetik, heuren aspaldidaniko pribilegio eta botereak ez dituztelarik galdu nahi.

Berrogei urtez herriaren bizkar bizitzea, neurririk gabeko errepresio giroan, izugarritzko disziplina ezarriaz eta sozial eta politik arloetan inolako aurrerepenik eman gabe -langileek heuren borroka lortu dutenaz aparte- irauteak, ez du ezer onik esaten, diktaduraren errejimenari ezer hoberik opa ahal izateko.

Carrero Blanco hil ondotik, Carlos Arias Navarro izan zen hautatua lehendakari-tzarako. Frankista porrokatua, diktaduraren biguintze baten aldeko azaltzen da "otsailaren 12ko izpiritu" delakoan oinarrituz. Delako "izpiritu" hori, ekonomiko-politiko sistema betiratzeko engainu bat besterik ez zatekeen. Are gehiago, Estaduko ekonomia lur jota zegoela ikusiz eta Europatik zetozen haizeek Europako antzeko demokrazia bat eskatzen ziotela Madrilgo Gobernuari, Europako Merkatu Batuan sartzeko.

Behin berriro Euskadik jasoko zuen oihua. 1975eko urriaren 27an FRAPeko militante batzuekin batera Txiki eta Otaegi fusilez hil zituzten. Amorrua Estaduko zoko guztietara zabaldu zen. Nazioarteko oihartzunak ere gogor jo zuen eta presioak handiak egin ziren.

Franco hil ondoren, erregetzaren lehen gobernuaren eratzan da, fazistak eta liberalak nahasian daudela. Kocktail harek ez zezakeen luzaz iraun. Herriak gero eta indar eta presio handiagoa zeragien.

Martxoaren 4an langileen hilketa izan zen Gasteizen, polizien tiropean. Tentsioa egundokoa izan zen. Bi hilabete beranduago, lurramendin faszista taldeek jendea tirokatzen dute, bi hiltzen direla eta zaurituak ezin konta ahala. TRIUNFOko editorialgileak honela zioen: "Gobernuak, egiten ari denez, nahiz-eta badakien nortzuk diren bere egiazko erasotzaileak, gaitasun eta jakinduria gutti darakusagu. Hain zuzen egun Espainia den egiazko errealitatearekin aurpegiz aurpegi jartzeko kapazitateak eza."

("Triunfo", 685 zenb. 7 orr. 1976, martxoak 13.)

Suarez Gobernuaren baldintzapenak

Iazko uztailan Adolfo Suarez izendatzen dute lehendakari. Liberal gazteez osatzen du bere ekipoa eta demokraziarako bilakaera, diktadura garaiko erakundeen erreformaren bitartez egitea proposatzen dute. Eskaintzak ez baina ekintzak ziren beharrezkoak. Urratsak azkar baina seguru. Abenduaren 15erako erreferendum bat prestatzen dute. Betiko faszista zaharrek jantziak urratzen dituzte, "18 de julio"ri egin nahi zaion traizio honen aurrean.

Uda, prueba gogorra izan zen gobernu honentzat. Amnistia, indulto eskas bat besterik ez zen izan eta inor ez zen kontent geratu. Euskal lurra berriz ere odoleztatu egin zen: Hondarrabia, Santurtzi, Donostia. Pertsona desberdinak, batzuek besteak baino erru gabeagoak. Guzti ho-

nen aurrean, udazken "bero" bat espero zen. Bestalde faszisten bandek beldurra non nahi zabaltzen dute, hala nola Donostian. "Guerilleros de Cristo Rey", A.A.A., IV Comando Adolfo Hitler, ATE, eta abar luze batek inolako oztoporik gabe dihardu Gobernauren aldetik hitz onak besterik ez datozen uanean.

Euskadi berriz ere Espainiako Estatua- ren arazorik latzenetarikoa bihurtua zen. "Euskal Herrian gertatzen direnak, orain arteko gobernu guztien, oraingoa ere, bis- ta faltaren ondorio dira, aintzakotzat ez bait dituzte hartu Euskadik bizi dituen nazional, kultural eta politik arazoak." (Cuadernos para el diálogo. 177 zenb. 14 orr. 1976ko. irailak 18.). Honela mintzo zen Madrilgo astekari hau.

Franco hil eta urtebetera

Azaroaren 20an, erreferendumerako hi- labete eskas falta zela, Estatu guztitik eto- rritako berrogei eta hamar mila frankista biltzen dira. Manifestariok Gobernuaren, Erreforma politikoa egitekoa proiektua onartu zuten Gorteen, prentsaren kontra aritu ziren. Aurreko gauean, pistolero eta faszist-kinkiek beldurturik eduki zuten Madrilgo hiria.

Erreferendumaz lau egun aurretik Anto- nio Maria de Oriol bahitzen dute. Berau, Erreinuko Kontseilariaren lehendakari da, banka eta beste hainbat negozio handire- kin erlazioak. GRAPO egiten da bahiketa- ren erantzule. Ordurarte erabat ezezagun zen talde hau. Gauzak ilun bazeuden, ho- nela erantzun zioen ETAko militante den Aya Zulaikak "Diario16"eko kazetari ba- ti; "Hasera batez, ezkerreko talde bat ze- la uste nuen, agian bat batez borroka har- matuari ekin ziona. Baina Madrilgo lante- gi batetako tirokatzeen ondotik; errepre- siorik latzenean propaganda zapaltze es- traino horren ondotik eta Oriol hilabete baino gehiagoz bahiturik gordetzearen ondotik, ohartu nintzen arazo hau oso iluna zela eta pentsatzen dut hau dena es- kuin muturraren montaje bat dela." Era berean Diario 16ek galdatzen zuen ea nori ote zetorkion hobeto bahiketa. Ziurki, eskuin muturrari.

Bost egun, hamar hil eskuin muturrarentzat

Igandeak 23, manifestazio bat eratu zu- ten Madrilgo ezkerreko taldeek, amnistia eske. Zentrora zihoazela, gazte talde ba- tek Cristo Rey-ko batzuekin topo egin zuen. Kontuan jausterako, batek -Jorge Cezarsky argentinarrak dirudienez- pistola bat atera zuen beldurtzeko asmo hutsez?; Gerrilerokide batek pistola kendu eta Ar- turo Ruiz langile eta ikaslea tirokatu zuen. bertan seko utzia.

Astelehen goizen, Villaescusa teniente- generala bahitzen dute. Hemen ere GRA- PO da erantzule. Oraingoaan ejerzitoa da ataka estuan jarri nahi dutena. Ejerzitoak erantzuten du ez duela bururik galduko eta Gobernuaren esanei jarraituko zaiola. Arratsaldez Maria Luz Nájera hilko zen, poliziek jaurtiriko kee-bonba batek bu- ruan jota. Maria Luz, Gizarte zientzietako ikasle zen eta protesta gisa, agian saltsa gehiago ez izatearren, Madrilgo hiru uni- bertsitateak itxi zituzten.

Astelehen beltz horretan bertan eta gaueko hamarrak aldera, "Triple A" beza- la ezaguterazten diren gerrilero batzu sar- tzen dira zortzi abokatu laboralista bildu- rik zeuden despatxo batetara, orotara bost hiltzen dituztelarik eta besteak oso zauriturik. Ekintza honek sekulako arra- kasta sortzen du, abokatu guztiek lanuz- tea agiten dutelarik. Manifestazioak erruz izanen dira, entierroako 100.000 pertso- na bilduz.

Gobernuak bere aldetik, markatu bidea- ri jarraituko zaiola adierazten du, alde ba- tetako zein besteko terrorismoak borro- katuko dituelarik. Aipatu ere aipatu beha- rra daduka ekintzok guztiok, amnistia ahalik eta zabalena prestatzen ari den uanean egin direla eta agian eskuin mutu- rrekoek uste baino plan handiago bat du- tela prestaturik burges demokraziarako bidea oztopatzeke. Neurri bat, manifesta- zioen debekatzea izanen da, antiterroris- mo legearen 13 eta 14 artikulua martxan jarriaz.

Gauzak ez ziren hemen bukatuko ordea. Ostiralak 28 eta hiriko bi leku desberdi- netan, bi polizia eta guardiazibil bat hil-

tzen dituzte, hiltzaileak trankiltasun osoz ihes egiten dutelarik. Honetan ere GRA- PO da erantzule.

Ondorioz ikus daitekeena zera da, GRAPOk orain arte estatuaren hiru puntu garrantzitsu jo nahi izan dituela. Lehenik Oriol bahituz. Hau Erreinuko Kontseilu- ren lehendakari da. Bigarren kolpea ejer- zitoari zuzendu diote, eta hirugarrena, az- kenik, polizia eta goardiazibilei.

Ekintza gogor hauei erantzunez Gober- nuak hartu neurrien artean garrantziz- koenak, "Fuero de los españoles" legeko 15 eta 18 artikuluen suspentsioak dira. Honela etxetan sar daitezke errejistroen egiteko, inolako baldintzarik gabe eta de- tenituak 72 ordu baino gehiagoz gorde di- tzakete komisartegietan.

Detentzioak eta errejistroak erruz egiten ari dira eta aditzera dugunez detenituak ez dira eskuin-muturrekoak bakarrik ez eta gehienak ere.

Hil zorian den faszismoaren azken arnasa?

Agian, ondorio bat atera nahi izanez ge- ro Madrilan gertatu diren hilketa negar- garri hauei, zera pentsa daiteke, urtetan, berrogei urteotan hain zuzen, indarrez na- hi dituen guztiak egin dituen faszist-oli- garki taldeari, ez zaiola oso laketa eta gus- toko egungo egoera. Ziur aski egun bere esku dituen eskubide, pribilegio eta diru atara-bide erraz asko eskutik ihes eginen diotelako eta politik boterea erabat galdu- ko duelako. Horren aurrean, pistolero eta gerrilero taldeetara jo behar izan du, ejer- zitoaren laguntza eta apoioa duen Gober- nu hau lurrera botatzeko asmoz eta es- kuartetik erdi galdurik duen ejerzitoa be- reganatzeko.

Gaur gaurkoz pentsa daiteke gaizki irten zaiela eraso eta "El País" Madrildar egunkariak zioen bezala, egoera txartu baino kontzientzi hartzeko bat, gehiago ger- tatu izan dela jendartean.

Abokatu laboralisten hilketarekin, langi- leria bera egurtu nahi izan dute. Gertaki- zunok ez daitezela berriz ere sekulan ger- ta eskatzen dugu, baina Gobernu honen eginkizuna hiltzaileak harrapatu eta juz- katzea da. Ez dadila lurramendiko hiltzai- leena berriz ikus. Salaketa bat, edo eta galdera bat egitea zilegi bazaigu, Gober- nuak jakin baldin badaki nortzuk ari di- ren ekintzotan, zer dela-eta ari dira ezker taldeetako militanteak detenitzen? Are gehiago talde horiek ez dutenean sekula santan borroka harmaturik proposatu? Ez dakusagu garbi zein den Gobernuaren bo- rondatea. Telebistaz Suarez-ek zioen, Go- bernuak sendo jokatuko zuela, baina ez- kerreko militante hoiek detenitzea ahal da sendo jokatzeko? Non daude eskuin muturreko elementuak? Hauek ez ahal di- tuzte askoz ere erantzukizun ikaragarria- goak? Demokraziara baldin bagoaz, jokoa ahalik eta garbien erakutsi behar da, ez bait gara bestela iluntasun eta nahastetik irtengo.

INFORME TALDEA

MADRILGOAREN OIHARTZUNA EUSKADIN

Gipuzkoan eta Bizkaian

Madrilgo gertakizunek izan dute oihartzunik Gipuzkoan ere. Astelehenean, hurrengo egunetan bezalaxe, manifestazioak Donostiako Parte Zaharrean eta erdi aldean. Berdin Erreterian, Eibarren, eta abarretan.

Donostialdean eta Pasaialdean lantegirik haundienak gelditu ziren: berdin Irunen, Hernanin eta Zarautzen. Bestalde Deretxoko Fakultateak eta Turismo eskolak huelga egin zuten. Gainera Deretxon, bertako ikasleek eta beste ikastetxe batzuetakoak ere enzerraturik egon ziren asteazken arratsaldetik ostegun goizerraino. Berdin abogaduak ere beren Kolejion; hauek gainera ez zuten lanik egin egun horretan.

Bilbo aldean lantegirik haundienak egin zuten huelga: Naval, Altos Hornos, Babcock Wilcox, eta abar.

leek diotenez orduan Orkoienek ez zuen polizia armaturik eraso eta ondorioz hau bere burua defenditzeko arma erabiltzera ez zen izan bortxatua, osterantzean Orkoiene paisano batek zauritua izan zen. Lekukoek adierazi dutenez paisanoaren estatura ez zan normala, gabardinaz jantzita zebilen eta bibotea ere bazeukan. Berarekin zebiltzan hiru pertsonak lagundurik kotxe batean sartu zuten zauritua eta eritegira eraman zuten. Beste kontrasesana ohar ofizial eta langileen artean, lekuarena izan da. Lehenengoan zioenez Labriteko aldapan zegoen barrikada batean izan zen baina bere lankideek baieztatu dutenez aita eskolapioen aurrean gertatu zen eta handik ez zegoen ez barrikadatik ez polizirik.

Langileek eskatzen dute gertakizun honen garbitzea zeren azken alditan maizegi gertatzen hasi baitira eta gobernoaren

promesa demokratikoak zalantzatu besterik ez dute egiten.

Honez gero berriz manifestazioak, korrikak eta pilotak izan dira gauaren ezaugarriak.

Beste Merindadeetan

Lizarran greba orokorra —dendak eta guzti— ondoren Iruinean bezala, pilotak bukatu zuten eguna. Bitartean Tuteran eta Tafallan Madridekoen ohorez mezak antolaturik izan ziren.

Unibertsitatean

Nafarroako Unibertsitatean asanblada bat antolatu zuten. Mila bat ikasleek, estatuaren hiriburuan gertatu zenarengatik beren protesta adierazi zuten: gero "zientzietan" ikasleek ikurrina jarri zuten. Eusko gudariak kantatu zuten.

Apaietzeari

Bere aldetik apaizetxean eta Madrideko az adierazteko hango ikasleek geldiketa bat antolatu zuten. Barnean zeudelarik polizia sartu zen eta pilota eta kolpeka deuseztatu zuten edozein talde. 41 eraman zituzten detenituak eta erretorea kezkatzea joan zenean bera ere eraman egin zuten.

MADRIDEKO GERTAKIZUNEI ERANTZUNA NAFARROAN

Orkoiene zauritzea

Madrideko gertakizunak jakinak izan bezain laister hasi ziren ekintzak Nafarroan. Astearte eta asteazkena izan ziren egunak beronenak. Iruinean SEAT, SUPER SER, INQUINOSA, UNION CARBIDE, IMENASA, TORFINASA, MAPSA, EA

GIPUZKOAKO FEMINISTA TALDE AUTONOMOAK ABORTOARI BURUZ

Iragan ostiralean, Gipuzkoako Feminista Talde Autonomoak deituriko kaze-turreko bat ospatu zen Donostian, aborto baten kausaz hil zen gipuzkoar neska baten heriotzaren aurrean erantzun bezala.

Talde honek agiri bat zuzendu dio Iritzi Publikoari, gertakizun konkretua adieraziz eta kasuak aztertuz.

Beste kausen artean zera salatzen du: "Gizon ala emakume izanaren arabera bi moralitate ezberdin dituen, eta sexualitatea gizonezkoaren atsegingarri huts bezala hartu eta abortatzeko krimen bat bezala ikusten duen gizarte honek, ez du bere ideologia eta legeekin zenbait emakumeren hilketa gertatzeko batere zalantzarik.

Ezjakitsun ahul eta behartsuenak dira hontan ere okerrak ateratzen direnak; ixkutuka eta tresna aldrebesez baliatuz, medikuntza zerbitzuekin zer ikusirik ez dutenen eskuetan jartzeko behartuak aurkituz".

Agiriaren beste puntu batetan honela irakurtzen dugu:

"Unibertsitateko irakasle den Diez Villasantek dioenez, (ik. La Vanguardia 72-5-19) Espainiako Estatuan urteko 400.000 aborto gertatzen dira. Hiltzen diren indizea (dato ofiziosoa) ia ehuneko

1 baldin bada, eta elbarrituena ehuneko 2, gertatzen dena da urtean 4.000 emakume hiltzen dituztela eta 8.000 elbarrituak geratzen direla.

Hilketa itxura gabe honen aurrean, geldirik egon ote gaitezke?

Guk, emakume eta feminista bezala, enbarazoaren moztea beti ere emakumearentzat agresio bat dela uste dugu. Horregatik gure oihua abortoaren despenalizatzea eta legearen barruan sartzea baino haruntzago iritxi nahi dugu; antikonzeptiboak eskuratzeko ahalmenara, Seguritate Sozialaren barruan mediku-tratamendu bat, sexual heziketa eta ezkon gabeko amen ez diskriminatzea lortzeraino".

Eta honela amaitzen dute agiria:

"Abortoa dela eta, ez dadila inoiz emakume espertxeraturik izan!

Ez dadila emakumerik abortatzeko arazoaren aurrean gerta!

Ez dadila emakumerik bere osasuna hondatuko duen antikonzeptiborik erabiltzeko beharrene aurkitu!

Guzti honekin batera, honako esijentziak azalazten dituzte:

Ezkon gabeko ama izateko eskubidea, ez gizonak uzten duelako, horrela aukeratzen duelako baizik.

Beren gorputzez libreki baliatzeko emakumearen eskubidea.

Eta, amaitzeko, beren inbitazioa luzatzen die emakume guzietan saia daitezen zailtasun eta oztopo guziken gainetik, bere sexualitate propioa ikertzen, aztertzen, argitzen eta bizitzen.

TON IBERICA, GIRLING, BENDIBERICA, PAPELERA... gelditu ziren eta kaletan zenbait manifestazio antolaturik izan zen. Asteazkeneko manifestazioan FERMIN ORKOIEN Seateko langileabala batek zauritua izan zen. Argitara emandako ohar batean Seateko Juratuak Gobernu zibilaren bertsioa ezeztatu zuen adieraziz langileen agintepean egiten zutela. Langi-

BIOLAZIOAK

Aldez aurretik adierazirik zegoen bezala, Cristo Rey-ko gerrillerok emakume izorratzeari ekin diote: "Violaremos a vuestras mujeres y novias" betetzen hasiak dira. Gasteizko neskakaren bular ebakiketa aski zabaldua da. Ez hainbeste Durango, Plaentxi, Elorrio, Oiartzun eta Lezoko gertakizunak.

Gure herriaren goi kontzientzi politikoa, herriaren talde errepresentanteak, nun dira? Talde politikoan aritu dela eta, orain bere defentsarik ez badu inork egiten bere gorputzean honelako zauri eta mehatxuak jaso ditun emazte edo neskakak, zer esanen du? Hainbeste helburu ezkertiar haizatu dituztenak nun dira? Norbait umezurtz sentitzen bada, nor harrituko da?

BIOLAZIOA, ZER DA?

Biolazioa ez da diruaren truke egindako ekintza. Diruaren truke egindako izorratzeak ez du biolazio izenik. Seksu harreman ordainduak beste zerbait dira.

Biolazioa, batez ere bi elementak osatzen dute: Larrua jotzea, seksu harremana konsumatzea, izorratzea alde batetik eta indarrez burutua izatea bestetik.

Beraz, gure artean sarritan ulertzen den eta gaizki erabilia den "puta" hitzaz ez du zer ikusirik. Emakume bat "puta" dela esatean, ez da indarrez hartua eta izorratua izaten, diruz ordaindua baizik. Gertatu izan da behin baino gehiagotan, norbait indarrez lortu eta berak "hori puta bat da" esatea.

Dirua hartzen duenari puta deitzen zaioa; eta, ordaintzen duenak, ez du inoiz hitz itsusi bat jasoko. Inoiz ez du "puto" izena eramango, "jaun ez ezagun bat", "jaun agurgarri bat" baizik. Guzti hau, aipatu ekintzak egiten dituztenak ez direla putero, ez litxarrerok agertzeko esan dut.

Zeruko Argian honela deituak izan bai ziren, Lezoko kasoa haizatu zenean.

OLIVAS

GURE TESTU INGURUAN

Gertakizun hauek, biolazioak, nun noiz eta nola egiten diren kontenido desberdina dute. Gure seksu informazio eta heziketa zein eskaxa eta errena izan den denok dakigu. Hobeto esan da, informazio eta seksu heziketarik ez dugu ukan, eta, denok ibili izan gara, gertakizunek eraginda.

Nahiz eta gauzak zerbait aldatu, oraindik nahiko motz gabilta gai hauetan. Azken finean, gertakizun hauek, bengantz politikoa dira. Herri zapalduak bere haragian jasan duen eraso kobardea. Abere politikoa arrotzak datoz emakume euskaldunen odola xurgatzera. Herri bat zigortzeko, beste bitarteko askoren artean, bere buruen etorkizuna erabakitzen ez dutenengana doaz, emakumeengana. Seksoa hartu dute orain bengantza gai, emakumeen seksoa, gizonal ez balu bezala! Zergatik beti emakumea? Herri bateko emakumea zikintzea baino ofentsa handiagorik zauri handiagorik ez ote dago?

Zuzenean bengatzeko ordez zeharka ari dira. Abertzale borrokariaren emazte eta andregaien gorputzak hartu dituzte batzuetan, 12 - 14 urtekoak bestetan. Euskal emakumeak, seksoaz kanpo beste bururik eramango ez balu bezala.

Ekintza hauen salakuntza ahul eta eskasaz nor ez da mintzen?. Zeruko Argiako 716 garren alean "Eibarko Emakumeen Bazkondeak" bere protesta eta nazka bizia agertu ondoren, ez dadila gehiago horrelakorik onar, eskatzen du.

Bortxa eta mehatxu hauek egunez eskolara doazela, goizean lanerakoan eta gauez edonun gertatzen dira.

Emakumeok goiz, eguerdi eta arrats, kanpoko eta etxekoekin, beti beldurrez gabilta. Abere basati hauen beldurrez noiz arte?

INAXI LAZKANO

**kirolzaleen
zerbitzutan**

**miner
donostia**

☎ 41 22 72

CARABANCHELDIK herriari

Gabonak iragan dira. Itxaropena susmatzen zen. Gabonak joan dira. Gabon hauetan gure herria bezala, preso jarraitu dugu. Hemen bertan euskaldun abertzalek hemen iragan ditugu egun hoierek. Ikasbide sakona eskeini digute-lakoan gaude festa hauek. Denori erakutsi digute ez itxoegitera, baizik eta, alderantziz burrukatzea eten gabe. Franco zenaren diktadura zapaltzaileak berrogei urte iraun du, baina ez du irteera errazarik. Herria aurrez aurre topatu du, Euskal Herria bereziki bere langile klasea aurrean duelarik.

Herriaren gain ezartzen zen bortxaketa odolgarri instuzionalizatuari, herriak halaber bortxaz erantzun dio hainbat alditan faxismoari, eskubide osoz, bere eskubide minimoak, langileen eskakizun minimoak, apurtuak eta lur jota aurkitzen bait ziren.

Diktadurak amor ematea alor batzutan, herriaren ekinga bateratuak lortzen du. Oligarkiaren zaintzaile zintzoak direnak irtengaitz ikusiaz bere egoera eta halaber Europa aurrean aurpegia xurikatuta agerrarazterakoan horri ekiten dio: nahi duguna iraunkorra bilaka dadin, alda dezagun (itxuraz bederen). Beraiek asmariko eta proposaturiko demokrazi bateruntz bultzatzen gaituzte, beraien erritmu eta arauaren jarraiaraziz, herria at gertatzen delarik, partaide ez izanik. Euskal Herrian une hontan ezartzen den errepresio latza lekuko, Euskal Herriak jasaten duen nazio eta sozial eskubideen zapalaketak hau baieztatzen digu.

Herriak eta Euskal Herriak bereziki antolaketan hau onartzen ez duela garbi nabari da.

Demokraziaren haizeak ez ditu kartzelak ere ukitu. Egoera hoberik ez da inondikan agertzen, alderantziz azken urte hauetan kartzeletako egoera erabat txartu da: rekuentoak ugaritu (9), inferniloak debekatu, zensura gogortu (Garaia, P.H. de Euskal Herria, Berriak... debekatu) higiegi baten eza (arratoiak patioetan, jantokietan...), euskara debekatua gure sendiekin (bai eskutitz, bai elkar hizketak), "trasladuetako" ez gaitue abisatzen... deszuztiraiazten ahalegintzen dira.

Kontuan edukirik hemen barruan beste mundu batean bizi garela ("Kanpoa" da gure hitza kaletaz mintzatzean, "han goia" Euskal Herriaz mintzatzean...), sendietatik urrun aurkitzen garela, gurasoak sartzen ari zaigigula, aita direnak semeak ez dituztela uzten ikusten, lehen aipatuko okerrak serioki kolpekatzen gaitu, Francoren une bizkorrenetan bezala, edo okerrak aurkitzen gara.

Eta hori dena Herriak eta langileek zapalduak eta ukatuak aurkitzen dituzten eskubideen egoera aldatu nahi izan dugulako eta nahi dugulako. Herriaren eta langileen eskubideen alde burrukatzeagatik, euskal langile bezala gure nortasuna finkatu nahi genuelako eta nahi dugulako.

Amnistia oihu, garrasi ozen bat bihurtu da Euskal Herrian gaur. Gobiernoa ez du amnistiarik eman nahi, ez du amor eman nahi, ez dute "etena" maite; hauxe baita amnistia etena, ez barkamena, ez gobernoaren esku zabalaren adierazpen bat. Amnistia lorpen politiko bat bihurtu da, bihurtu zaio herriari. Herriak ongi ulertu du amnistiarik gabeko hitzak eta promesak; horixe direla: hitz hutsak.

Amnistia: demokraziaruntz abiatzeko gorpuztuko duen lehen pausoa, lehena bakarrik, adierazpen bat soilik. Amnistia erabakia kalera-tzean, gobernuak amor eman duela alor batean, maila batean seinale da. Herriak eskuratuko duena eta ez gobernuak eskeinitako duena. Berriro eta bortizki salatu nahi dugu preso politiko-en artean zenbait zatiketa eta bereizkuntza: "terrositate" eta "odol delituak" direla eta abar. ("Odol delituak" direla eta, orain dela gutti Fraga hauxe esan zuen: eskuak odolduak dituztenak ez dute inondikan barkamenik ukan; ondorio: hamabost egun barruan lurrarendiko hilketan partaide zirenetako bi, Ferrol eta Irui-nako kartzeletatik irteten dira, hauek ez dute amnistia baten beharrik ukan).

Halaber salatzen dugu bortizki, dirudienez berrogeitahamarren bat barruan uztea gobernuak dituen asmoak, "baza politiko" bat bakarrik jokatu nairik, amnistiaren zentsua behin eta berriro nahastuaraziz. Agurtzen dugu herriak darman burruka amnistia orokor honen alde eta bat gara hoiek. Herriak eta honen burrukak kaleratuko gaitu eta halaber Euskal Herriaren eta langileen eskubide osoak onhartuko dukeen prozesuaren aurrean urratsa oinharritu.

CARABANCHELEKO PRESO ABERTZALE DANOK.

Pablo Gabikagojeeaskoa, Danel Ansotegi, Eneko Montalvo, J.Manuel Bujanda, J. Agustín Etxega, Jabier Ortizar, Enrike Pagoaga, Agustín Orube, Ion Cortabarria, Diego Elorrieta, Antonio Gonzalez Terron, Ramon Aurtene-txe, Kepa Aulestia, Bizente Apalategi, Jabier Landa, Karlos Santxiz, Pedro Osinaga, Joxe Zubillaga.

MADRILEN ZER BERRI? EKIAS talde berria ezker abertzalaren hildotik

Joan zen igandean hots, hilaren 23an, Madrilgo zenbait euskaldunek eskursio bat prestatu zutela eta, Segovian den Carbonero el Mayor delakora joan ginen eguna egitera. Eskursiook urteorotz prestatu ohi dira eta Madrilgo euskal jendea elkar-ganatzea eta elkar ezaguteraztea dute helburutzat.

Aurten izan dugu ezer berririk eta hain zuzen EKIAS taldearen plazaratzea gertatu da.

Euskal Kanpoko Ikasle abertzale Sozialistak bezala aurkeztu dira talde honetakoak. Aurkezpenean KASzale azaldu zitzaizkigun eta honen alternatibaren zortzi puntuak irakurri zizkiguten. Utzi ere garbi utzi nahi izan zuten ezker abertzalea KASen baitan definitzen dela; ESB eta antzerakoak sozialdemokratat jo zituzten. Erakunde berri hau, masa organizazio bezala planteatu zuten, bertan KASen alternativa onartzen duen edonork parte har dezakeelarik.

EKIASen bilakabiderako hiru puntuok aurkeztu zituzten: Euskadirentzat independentzia, langilegoaren nazioartekotasuna eta Euskal unibertsitate herrikoa.

Ondoren elkarriketari ekin zitzaion, ESBko zenbait aurkezpenean eginiko akusazioei erantzun nahirik, konkretuko sozialdemokrata eta sozialista arazoaren inguruan. Elkarriketa tentsio handikoa izan zen eta polarizatze ia erabatekoa izan zen EKIAS eta KASeko militanteen eta ESBkoen artean.

Euskaditik at dauden ezker abertzaleko ikasleen masa organizazio bezala azaltzen denez gero penintsulako beste hirietako ikasleekin erlaziorik bazutenetz galdatu zieten. Estatuko beste hirietan KASen alternatibaren inguruan ari ziren taldeak bazirela erantzun zuten nahiz eta orain-goz ez zen hartueman handirik.

IAM, Ikasle Abertzaleen Mugimendua kritikatu zuten, ez zelako behar adina zehatz Euskadiren independentziaz eta klase arazoaz. Halaz ere IAMekin erlazioatzeako asmoak agertu zituzten.

Honela bukatu zen agerpena, agian nabarmenegi geratu zelarik Madrilgo ikasleen zatikatzea.

ESB-ko mitina Gasteizen

Joan den astean iragarri genuenez, Urtarrilaren 14ean mitin bat egin zuen Gasteizen ESB-k, Gasteizko Kiroldegian (Mendizorrozako Kiroldegian).

Guztira, 2.500-tik 3.000-ra lagun batu ziren. Ikurrin asko eta asko, pankartak ere bai, Errioxako bat ere agertu zelarik; giro koloretsu eta beroa benetan, ESB euskal erakundeak egindako mitinean.

Hasteko, Carlos Caballerok hitzegi zuen; jakina denez, Carlos Caballero Gasteizkoa da, eta ESB-ko Prentsa Bulego delakoaren arduradun nagusia. Honen ondoren, beste hizlari batzuk hitzegiten hasi ziren. Lehenengoz, Iñaki Lasagabaster Gasteizko abokatu gazteak Euzkadiko eta Espainiako Estatuko guarko politika egotira aztertu zuen; ondoren Artamendi, ESB-k proposatzen duen sozialismoaz, Andoni Cayero eta Gregorio Etxabe. Azkenengo honek, euskeraz eta erderaz, gogor salatu zuen Euskadik Espainiako Gobernuarengandik jasan eta jasaten duen errepresioaz eta probokazioaz. Azkenik, Kepa Anabitartek, ESB-ko taktikaz eta estrategiaz ihardun zuen.

Hizlariak gehien ukitu zituzten gaiak hauetxeak izan ziren: amnistia, euskeraren kofizialtasuna, foruak, eta ESB defendatzen duen sozialismo demodratikoa. Eta honezaz gainera, egun-eguneko gaiak, hala nola Etxarrikoa eta ikurrinaren arazoa. Etxarrikoari buruz, Carlos Caballerok ESB-ko agiri bat irakurri zuen, Etxarriko Udaletxeko deia aldez aurretik.

Txalo bero-beroak izan ziren, batez ere amnistia, faszismoaren kontrako burruka, ikurrina eta "ordena zaintzaile"-en ekin-tzei buruz hitzegi zenean.

Baina, zer edo zer falta zen, entzule askoren iritziz, nahiz eta asko gustatu ESB agerpen hau. Entzule askoren ustetan, "democracia a la española" edo delako hori gogor salatu beharko litzateke, askatasuna apurka apurka ematen bait dute, eta ez guztieci, bakar batzuri baizik. Gauza guztiz jakina baita ESB-k eta PNV-k duten hitzegiteko aukera, beste batzuei ukatzen zaien bitartean, KAS inguruko ezker abertzaleari batipat. Beraz, ESB-ko eta PNV-ko mitinetan, ez litzateke sobera izanen, modu batez zein bestez, Gobernuaren diskriminazio nabarmen hori salatzeko, talde abertzaleek eta estatu mailan dihardutenek ere hitzegiteko aukera izan dezaten. Askatasun demokratikoen alde bagaude, sala dezagun espainiako Gobernuaren jokabide hori, jokabide horrek ito nahi baitu frankist-diktaduraren garaian gogor eta gehien borrokan saiatu ziren hainbat eta hainbat pertsona eta erakunde. Beraz, saia gaitzen, denek (ESB, PNV, KAS, MC, EKA, ANV, eta abar) guztizko askatasunaz hitzegiteko aukera izan dezaten.

"TXIKI"

Lizardiren lurrean askatasun haizearen zai

"Nere semea neure ondoan nahi nuen.

Nik ez nuen besterik nahi. Orain zorutzen nago.

la egunero joaten natzaio hilobira. Hantxe iharduten dut berekin solasean. Ondo ondoan daukadala iruditzen zait. Zerutik begi-ra, eta gure zai dugula pentsatzen dut. Euskal Herriarentzat borroka egin zuen. Euskal Herrian izatea zegokion".

Horixe aitortu digu Maria Antonia Manotas,

Txikiren amak.

1975. irailaren 27an afusilatu zuten Txiki Barzelonan. Familiakoek ez zuten orduan haren gorputzik ekartzerik izan. Handik bizpahiru hilabetetara ekartzen utziko zietela agindu omen zieten.

Pons Rovira-ren familiaren hilobian sartu zuten. Pons familiak asko lagundu zien, garai hartan, Txikiren familiakoei. Geroztik ere izan dute haren premiarik. Gorputza handik hona ekartzeko paperak zuzentzea orduko abogaduen esku utzi zuen Maria Antoniak. Baina alferrik izango zelakoan edo, ez ziren ezertan hasi. Aitzaki-maitzaki, luza eta luza egin zuten.

Luzetsirik Zarauzko alkate-ordezkoari, gaur alkate egiten duenari, Imanol Muruari hurbildu zitzaion Txikiren ama. Abogaduei deika hasi orduko ohartu ziren, ezer ez zutela egin.

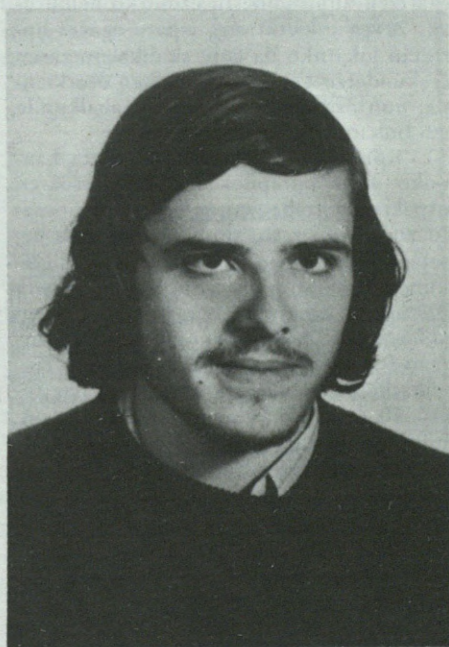
"Barzelonara joatea erabaki nuen. Abogaduak alde batera utzi eta, batera eta bestera, neu hasi nintzen, Pons familiaren laguntzaz", zioen Txikiren amak. Sanidadera, "Pompas Fúnebres"era eta abarretara jo behar izan zuen. Baina "Auditor General"ak baimenik ematen ez bazuen alferrik zebilen. "Terrorista baten amarik ez dut hartuko" erantzun zuen.

Gervasio Juaristi, ikurriñak izutu duen Zarauzko alkate ohiak egin zizkion "Auditor Generala"rekin hitzegiteko bideak. "Ama nahigabetu bat" bezala hartzea erabaki zuen.

Eguberritarako ekarri nahi izan zen Txikiren gorputza. Baina Erreferenduma pasa arte ez zuen Barzelonako Gobernadoreak baimenik eman nahi izan. Gipuzkoakoak, aldiz, inori ezer ez esatekotan emango zuela Gipuzkoan sartzeko baime-na, esan zion.

Maria Antonia Manotas-ek ez zion inoiz esan. Txikiren gorputzari ongi-etorria egitera jende asko biltzen bazen, berriro Barzelonara eramango zioten beldurrez isilik gorde zuen dena.

Urtarrilaren 12an, goizean goiz, atera zuten Txikiren gorputza Cerdanyolako hilobitik. Maria Antonia Manotas-ek or-

dainduak zituen ordurako 70.000 pezta. Ezer egiten hasi aurretik dirua eskatu bait zioten. Jon Paredes "Txiki"ren gorputza zerraldo zaharretik atera eta berrian sartu zuten izara batean bildurik eta ikurriña gainean zuela.

Arratsaldeko 5etarako Zarautza iritsi behar zuen gorputza 7ak aldera iritsi zen, Donostian barrena Zarauzko bidea bilatu ezinik hiru ordu laurden galdurik ibilita gero.

Nahiz eta 100.000 pezta gutxi gorabehera bota horretarako, Txikiren ama eta senideak oso pozik dira. Zarauzko hilobian egin negarrak dira lekuko. Azkenik Lizardiren jaioterrian ehortzia izateko ohorea izan du. Eta hortxe iraungo du euskaldunon oroitzapenean askatasun haizeak jo eta gero ere.

AL IKUSPEGIAK

argitara eman du ELAk. Zenbait lan-
du. 1976. urtean egin duenaz eta
ikuspegia agertzen digu, batipat.
duen Z. Argia honi ELAren asmoen

derdi politikoekin batera, langileok eta
sindikal Konfederakuntzek burutu behar
dugu.

Bigarren eta hirugarren eginbideak
geuk burutu beharko ditugu, geure inda-
rrez, inoren laguntzarik gabe. Estatutoak,
Egitarrak, eta Egimenen Egitarrak, Kongre-
soan onartuak, eskuan ditugula jabetu
gaitezen gure eguneroko eginkizuna burru-
ka dela, atzera begiratu gabe langile fron-
te guztietan eta sindikal organizaio bat
mamituz etorkizunerako sindikal maila
hobeagoak eta indartsuagoak ahalbidetu.

Orainaldi honetan konfederakuntza-
ren arlo denetan era guztitako ekintzak
burutzen dihardugu, aldeakideak ingura-
tzen hasi eta nazioarteko elkarbideak lortu
arte. Egoera normal batetan, urteetako
eginbidea izan daitekeena, egun, hilabete
batzutan burutu beharra daukagu. Ez du-
gu "egin" bakarrik nahiko, aitzitik bete
behar dugun baldintza zera da: azkar
egin. Bide honetatik bakarrik joanaz au-
rre hartuko diegu gertakizunei, etorkizu-
nik izango duen Euskal Sindikal Konfe-
derakuntza eraikiko dugu eta Euzkadiko
langile klaseari histori zentzuz eta arre-
taz zerbituko diogu. Lanbide honek guz-
tion eguneroko lana eskatzen du.

Hasi berria dugun urte honetako hel-
burua hauxe izango da:

ELA SENDOTU. "ERAKUNDE
EGIN"

Gure interesen defentsa egiteko egi-
tazko bide bakarra.

SUEZIAKO bi ordezkaritza ELA-rekin

Agindua zen bezala, urtarilaren
23an, igandez, ELAk egonaldi bat izan
du Sueziako L.O. eta T.C.O.-ekin.

Sueziako Lan Konfederakuntza Na-
gusia (L.O.)ren ordezkariak hauk zi-
ren:

Lars WESTBERG, L.O.ren lehendakari
bigarrena.

Rune MOLIN, L.O.ren idazkari naga-
sia.

Bengt BLONDAHL, Hirigintzako Lan-
gille Federakuntzaren lehendakaria.

Karl-Ake GRANLUND, Merkatalgin-
tzako Enplegatuen Federakuntzaren
lehendakaria.

Bert Lundin, Metaleko Langileen Fe-
derakuntzaren lehendakaria.

Bertil WHINGBERG, Eraikintzako
Langileen Federakuntzaren lehendaka-
ri bigarrena.

Enar AGREN, Idustria Bereizietako
Langileen Federakuntzaren lehendaka-
ria.

Erik Karlsson, L.O.ren internazional
idazkaria.

Bestalde, Enplegatu eta Funtziona-
rien Konfederakuntza Nagusia
(T.O.C.)ren aldetik, harako hauk izan
ziren gurekin:

Karl-Erik NILSSON, T.C.O.ren le-
hendakari bigarrena.

Börge BERGMAN, Kuadroen Federa-
kuntzaren lehendakari bigarrena.

Zven FOCKSTEDT, T.C.O.ren interna-
zional idazkaria.

Ordezkariekin batera, bi itzultzaile
izan ziren: Jan OLSSON, Metaleko
Langileen Federakuntzakoa eta Birgit-
ta ISAKSSON-PEREZ, T.C.O.koa.

Sueziar adiskideen 9 eguneko egita-
raua, Catalunya, Euskadi, Espainia eta
Portugaleko egonaldiak osatzen dute,
egun bat, 23a. Euskal Sindikal Konfe-
derakuntza bertatik ezagutzeari eman-
go diotelarik.

Goizetik, Bilbora iritsi ziren Bartze-
lonatik eta ELA-STVren Bizkaiko He-
rrialde Batuen aretoan lan bilera bat
burutu zuten. ELAren ordezkari gisa
harako hauek izan ziren: Manu Robles
Arangiz eta Joxemiel Leunda, Konfe-
derakuntzaren lehendakari lehena eta
bigarrena, konfederakuntz erakunde
batzuen arduradunak (Konbenio Ko-
lectiboak, Aldizkariak...) Bizkai eta
Arabako Herrialde Batuen arduradu-
nak eta Profesional Federakuntzeneta-
riko batzu (Metala, Kimika, Enplega-
tuak, Merkatalgintza...)

Arratsaldean Donostiara agertu ziren
eta Konfederakuntz Idazkaritzaren
aretoan lan bilera bat burutu zuten,
idazkari nagusi den Alfonso Etxebe-
rriarekin, Sindikal Heziketaren ardura-
dunarekin, Gipuzkoa eta Nafarroako
Herrialde Batukoekin eta zenbait Pro-
fesional Federakuntzakoekin (Egurra,
Eraigintza, Metala, Kimika, Irakaskun-
tza, Banka)

Bilera honen amaieran, beste honi
itsastan diogun elkarren arteko agiri
bat onartu izan zen. Gauean Bilbo-
runtz abiatu ziren bere ibilaldi egita-
rauari jarraitzeko.

1977 urtarillaren 24ean.

DONOSTIA

L.O.-T.C.O.-E.L.A.REN ELKARREN

ARTEKO AGIRIA

Sueziako Lan Konfederakuntza Nagusiak
(L.O.) eta Enplegatu eta Funtzionarioen Kon-
federakuntza Nagusiak (T.C.O.) gaurko egu-
nez, lan bilera izan dituzte Bilbon eta Don-
ostian, ELA-STV Euskal Sindikal Konfede-
rakuntza eta beraren Federakuntza zenbai-
tzukin.

Bilera hauetan Euskadiren eta Espainia Es-
tatuaren gainontzeko lurraldeen politik-sin-
dikal egoera aztertu da, eta era berean ELA-
STVren etorkizunari buruzko ikuspegiak.

Politiko eta sindikal eskubide eta askata-
suna eskura beharrenean aurrean, autoritaris-
moak ezarritako egiturak kenduz egiazko
demokrazia lortzearean, Sueziar ordezkari-
tzek, ELA-STVrekiko kidetasuna adiarazi
dute bat-batean lortu beharrezko eskabide
hauk bere aginaz:

- Demokraziaren barrutian berriztatu poli-
tik askatasun oro, batzartzeko, agertzeko
eta alderdi politikoak onartuak izan daite-
zen. Euskal Herri arazoa konpon beharrez,
lehen urrats gisa, errejimen autonomiko bat
berehala onartua izan dadila.

- Sindikal alkatasuna erabat onartzea, lan-
gileek beren erakundeak sortzeko eta indar-
tzeko duten eskubidea aitortuz.

- C.N.S. desegin eta izkutatzea, beronen
ondasun sindikalak langileen artean bana-
tuak izan daitezen eta 1939 baino lehenago
bizi ziren erakunde Historikoei lapurtu zi-
tzaizkien ondasunak itzuli.

- Politik edo lanarazoagatik atxilotu her-
bestetu eta kaleratuentzat amnistia osoa, eta
berritua lehengo lanpostuetan eta baldintzetan
onartuak izatea.

Donostian, 1977 urtarilaren 23an.

Urtarrilaren 27an, arratsaldean, Iraetako (Zestoa) "Hermanos Lasa" lantegiko 23 langile despedituak izan dira.

Arazoaren sorrera iazko maiatzean kokatzen da. Garai hartan "Ofizial primera" batek 28.000 peztan irabazten zituen, baina deklaratzeko zena, gutxiago zen. Horrela, langile batekin ugazabek eduki zuten tirabira bategatik, nominetan soldata guziaz deklaratzera igaro ziren. Baina horretarako soldata 24.000 peztara jetxi zuten.

Halere, lantegiak jasaten zuen lan falta zela bide, "Hermanos Lasa"ko langileek nolabait iraun beharra izan dute orain arte.

Horrela, Urtarrilaren 17an langileek eskabide bat zuzendu zioten patronalari. Bertan soldata 8.000 peztan igo zezatela eskatzen zioten; beraz, iazko maiatzean irabazten zutena baino 4.000 peztan gehiago eskatzen zituzten. Ugazaben erantzuna garbia izan zen: 2.500-3.000 inguru igoko zutela soldata, baina hortik gora, deus ez beraz, azken maiatzeko soldataren barretetik geldituko ziratekeen.

Orduan langileek, batzarrean erabaki ondoren grebara jo zuten Urtarrilaren 17aren arratsaldean, eta 18an egun osoz. Berehala, Lasa anaiek, 5.000 peztako igoera agindu zuten, baina nominetan deklaratu gabeak izatekotan. Langileen ezezkoa entzun ondoren, enkargatu eta bulegotakoak ez beste langile guztiak, bi egunetarako despedituak izan ziren. Ostiralean, Iraetako jaiak zirenez, hilaren 24ean, astelehenez itzuli ziren lantokira. Astelehenez ere, langileak postura berdinari jarrai zitzaizkion eta orduan patronalak beste proposamen berri bat egin zien: 3.500

IRAETA - ZESTOA

"HERMANOS LASA"

lantegiko langileak despediturik

peztako igoera eta nominetan deklaraturik. Langileen erantzuna grebaren jarraipena izan zen eta bi egun eta erdirako zigorituak izan ziren.

Hortan, Sindikatos-era jotzea erabaki zuten eta honek asteazken arratsaldean zitatutako zituen bai langile baita ugazabak ere. Langile guztiak agertu baziren ere, ugazabek ez zuten gauza bera egin.

Hurrengo goizean berriz, lantokian greban zaudelarik Sindikatos-etik dei bat jaso zuten langileek, patronala han zegoela eta agertzeko Azpeitiko Sindikato etxean. Langileen ezezkoaren berri jakin ondoren ugazabak lantegira etorri eta beste proposamen berri bat egiten dute: 6.000 peztako (prima eta guzi) igoera baina igoera-honen seguru deskontatuz.

Aurrez asteartean, langileek kontraproposamen bat egin zuten, lau puntutako eskabideez:

— "Ofizial primera" batek hileko 32.612 peztan garbiak irabaz ditzala.

— Galdu dituzten egunak kobra ahal ditzatela langileek.

— Sei hilabetera soldaten berrikustea, bizibidearen gorakoaren arauera.

— Lantokian, euskara ofizialki onartua izan dadila.

Ugazaben postura ikusi ondoren, 7.000 peztako igoeraz konforme direla adierazi dute langileek, beste hiru puntuei hor jarraitzen dietelarik.

Hemen berriz patronalaren erantzuna ezin garbiagoa gertatu da: 23 langile despeditu ditu. Orain enkargatu eta bulegotakoak bakarrik jarraitzen zaizkio lanari.

Arazo honen berri eman ondoren, beste langile eta herritarren laguntza eskatzen dute orain, "Hermanos Lasa"ko borrokalari hauek. Erabaki guztiak batzarren bidez hartu dituzte eta horrela jarrai ahal izan dira tinko, ugazaben aurrean. Batasunean jarrai ahaliko diren ustetan eta beste langile eta herritarren laguntza, bai moral eta bai diru aldekora, jasoko dutelakoan, garaile irteera itxaro dute borroka honetan.

M. ARREGI

Azken berriak: 6.000 peztan jasotzeko prest ugazabak, baina kontratu berria egitekotan. Honelako baldintzarik onartzeko langileak ez dira gertu.

LASA HNOS.—KO LANGILEOK ESKATZEN DUGUNA

1) Ofizial 1 B	14 soldata	32.316 peztakoak.
Ofizial 1 C	14 "	30.508 "
Ofizial 2	14 "	29.458 "
Ofizial 3	14 "	27.767 "
Peoi espezi.	14 "	29.458 "
Peoi	14 "	27.766 "
Almazeneroa	14 "	29.458 "
Txoferra	14 "	32.316 "

(Soldata guzti hauek eskuetara garbi iritsiko dira).

2) Eskatzen ditugun soldadak sei hilabete barru, berriz ere aktualizatzea eskatzen dugu.

3) Galtzen ari garen egunak ordainduak izan behar dira.

4) Tailer barruan euskara ofizializatzea eskatzen dugu.

DELEGADUAK BEHAR DITUGU

Gipuzkoako herri nagusietan garrantzizko finantza-etxe batekin zer ikusia duen seguru etxe baterako delegadu batzu jarri nahi ditugu:

ESKAITZEN DITUGU:

- Hileko sari mugatua, eta komisio bereziak.
- Bere lanean laguntza osoa izango du.
- Euskaldunekin lana hobeto egiteko euskaraz jakitea aberasgarri izango zaio.

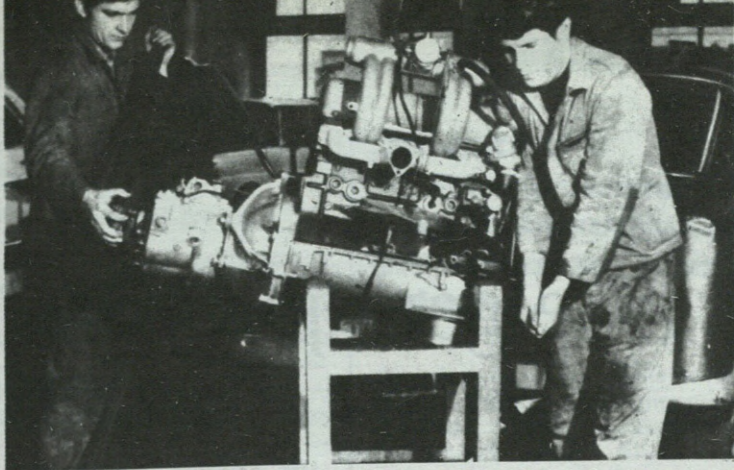
ESKATZEN DUGU:

- Ohitura oneko jendea gura dugu, herrian harreman zabalak eta lan egiteko gozotsua dena.
- Elkarrizketa batizateko deitu urrutizkin honetara: 413362-3; galdetu Araluzeko edo Martin Jaunaz.

SEGUROS MINERVA

NAFARROAN

Aste hontako istilu laboralak mota bietakoak izan dira: alde iturburu ekonomiko garbia dutenak eta bestez gaur egunean jasatzen dugun egoera soziopolitikoak sortzen dituenak. Ugariak dira biak eta latza da giroa zeren dena ordaintzen duena langileria izaten baita.

Honela, nahiz eta aste hontan bost lantegietan lanera itzuli langileak-Pirotécnica Oroquieta, Plásticos Zozaya, Curtidos Ruiz de Alda, Unicable eta Laminaciones de Lesaca eta Textileko Konbenioa zinatutuen, haragiaren enpresetan iragan astean hasitako greba aurrera doa. Eta hurrengo hilerarte zigortaturik izan dira Villanueva, Argal, Pamplonica, Ciganda eta Mina-ko langileak. Askok garrantzitsuagoa da Sarrio-Alloko langileek duten prolema denbora gehiegi baitaramate.

Joan den asteen enpresak ohar batez aditzera eman zuten bere jarrera istilu honen aurrean. Ohar horrek zioenez ez zen errepresaliarik izanen eta 19.500 pezeta-ko alokairuak —emakumeentzat— eta 20.000 —gizonentzat— emanen zituzten, baina hori guztiori lortzeko baldintza hark bete behar ziren langileen aldetik noski; 48 ordu astero lanean eta lau gehiago enpresak eskatzen duenean, oporretari dagokion denbora izan dadila, enpresak eskatzen dituen aldaketak egin ditzaten ritmorik ez galtzeko eta geldiketarik ez egiteko konpromisoa. Langileek asanbladan bildurik greban jarraitzea erabaki zuten eta era berdinean entzerronan ere.

LIZARRAN

“SARRIO-ALLO”ko greba bukatu da.

Berrogeita sei egun ondoren “Sarrio Allo”ko langileak lanean hasi dira. Larunbatean egindako bilera batean langileek eskatu zieten enpresarioei ostiralean ezarritako baldintzak kentzeko. Hauek onartu dute eta errepresaliarik ez da izanen. Bestalde Abenduaren hamaseian aurkeztu zuten eskeintzarekin sartzen dira, zera da 19.500 emakumeak eta 20.500 gizonak beste kategorietan lau edo bost mila-ko igotzeak izanki.

A.D.E.N.

Asociación de empresarios de navarra delakoa sorturik izan da “errealitate politiko, económico eta sozialean fruitu bezala”. Erakunde honen iturburu “Consejo provincial de empresarios” eta “Asociación de la Industria Navarra” izenekoetan datza eta Nafar Enpresarioen interesak defenditzeko sortzen da.

ARABAN GAIRU-koak, zerraturik

Hilabete bat daramate greban GAIRU-ko langileek, enpresak ez baitu onartzen langileek aukeratutako ordezkariak. Joan den asteen, fabrika barruan zerratzea erabaki zuten, eta horrela egun osoa eta gauaren ordu batzuk iraun zuten, poliziak kanpora bota zituzten arte. Dena dela, eta langileen jarrera gogorra ikusirik, enpresa hasi omen da pentsatzen ez ote den garaia elkarriketara joatekoa. Hala itxaroten omen da aste hontarako; GAIRU-KOAK metalgintzakoak dira, eta heuren eskabideak metalgintzako plataformakoak berberak dira.

Bestaldetik, baretu egin da egoera beste lantegietan. Nonbait, eta joan den asteen genioenez, aurrean ez omen dago jendea gerra asko egiteko prest. Oraingoz.

BIZKAIKO Jestorien konbenio egokiagoa baten alde

Inkesta bat egin ondoren Jestorietako langileek bi asanblada izan ditugu, bata Abenduaren 19an eta Urtarrilaren 11an bestea, puntu minimu batzuk jarriaz, patronalarekin elkarriketan hasteko. PUNTURIK GARRANTZITSUENAK HAUK DIRA:

- Konbenio probintziala izango da.
- Soldatak 8.000 Pta. gehitzea eskatzen dugu argi eta garbi.
- 40 orduko lanaldia astero, larunbatak jai izanez eta 3 hilabetetan “Jornada intensiva” delakoa aplikatuko da.
- 30 eguneko oporroladiak, denontzat.
- Emakume eta gizonezkoen arteko kategorien berdintasuna, lan berdina soldata berdina.
- Asanbladak egiteko eskubideak.

Markinaldeko produkzio kooperatibak behar du

PERTSONAL BURU BAT

Giza errekurtsuak, Erakunde Orokorri dagozkion gestio eta ekintzak, Jendebilduketa eta Hautapena, Eraketa, Baloraketa eta Promozioa, modu egoki eta egikor batetan eragiteko gai izango den pertsona nahi genuke.

Lantegi barneko komunikabideetarako giro egoki bat sortzen saiatu behar du, lankide guzien arteko elkar ulertzeari buruz.

Interesatuak idatz bezate, profesional eta akademik historialaz batera soldatari buruz dituzten asmoak emanaz, hautapen zereginetan parte hartuko duen erakundearen helbide honetara:

CAJA LABORAL POPULAR. División Enpresarial- Dpto. de Personal- Ref. PBB, Apartado 34, Mondragón (Gipúzcoa).

P.N.N.ak huelgari jarraiki

Institutoetako PNNen huelga aurrrera doa. Espainiako Estatu guztian diren 12.000etatik ehuneko 95 daude geldirik, eta, horretan jarraitzekotan, Ministeritzak erantzun on bat ematen ez dien bitartean.

Euzkadin, hauek dira heulgan parte hartu dutenen kopuruak: Araban 78atik 60; Bizkaian 600 ingurutik, larehun eta gehiago; Gipuzkoan 230etatik 215; Nafarroan 180atik 160

Iragan astean, agiri baten bitartez, Gipuzkoako PNNek huelgaren arrazoen eta beraien eskabideen berri eman zigten. Oraingoan, kazetaurreko batetan, informazio hura osatu digu.

Jakina denez, oraingo huelga, Heziketa Ministerioak 4.000 lanpostutarako oposizioak konbokatzeak asmoa duela jakitean sortu da; hain zuzen, joan zen ostiralean, proiektu hori Ministro Kontseiluari aurkezteko zela jakitean. Baina arazoa duela bospasei urtetik dator, eta, ia urteoro atzera dira borrokara PNNak, aurretik adinak elkartasunik inoiz lortu izan ez badute ere.

Oposizio sistema erabat deuseztatzen dute PNNek, atzerakoa eta baliorik gabekoa jotzen dutelako. Aldiz, lanean ari diren guztiei lanpostua gordetzea eskatzen dute, beste gauza batzuen artean, oraingo egoeran urtez-urte berritzen baitaie edo ez kontratua. Esan zutenek era honetara, urteoro, probintziako bi edo hiru lagun geratzen, dira lanposturik gabe. Iaz, Gipuzkoan, 56ri ez zitzaizkion ekainean kontrolak berritu eta uda guztia zalandan igaro zuten, gero, irailean, berriro hartu bazituzten ere.

Orain arte Ministerioak, urtez-urte egin den borrokak eraginik, eskabidetxoren bat bete du, hala nola, lanean ari direnentzat Seguritate Soziala; baina honek ez du lanik gabe gelditzen denerako edo antiegudade eta jubilaziorako eskubiderik ematen.

Gipuzkoako PNNen eritziz garaipenik haundiena guztien arteko organizazioa da, urtez urte hedatuz eta hobetuz joan dena eta aurretik 11.000 PNN huelgan batu ahal izan dituen. Eraketa hau ikastetxe bakoitzean ordezkariek aukeratuz eta honela probintzietako koordinaketak osatuz, eta hoiekin Estatu mailakoa egin da. Ministerioarekin negoziatzeko 11 laguneko tal-

de bat dago, hoiien artean, Galicia, Catalunya eta Euzkadi ordezkariek bana dagoelarik.

Beste sail batzuen laguntza ere izan dute institutoetako PNNk. Toki batzuetan unibertsitateetakoak beraiekin bat egin dute. Gurasok ere zenbait tokitan -Gipuzkoan: Errenterian, Eibarren, Hernanin, eta abarretan- PNNen huelga apoitzea erabaki dute.

Ministerioarekin bi bilera izan dituzte oraingoan, konponketarik gabe. Dirudienez Ministerioan bada "Director general de personal" delako bat, Pelayos, ministroak aldatu arren bere karguari eusten diona eta beste kasu batzuetan ere -O.H.O.eko maixu-maixuren arazoan adibidez- soluziobideak zaildu dituen. Baina arazoa oinarritzekoagoa da noski, Ministerioak PNNak oraingo egoeran zergatik dauzkan garbi ikusten ez bada ere: arazo politikoak ala ekonomikoak? goragoko "gremioei" kontrarik egin nahi eza?

UNIBERTSITATEETAKO P.N.N. AK ERE HUELGAN

Azken orduan jakin degunez, Unibertsitateetako PNNek ere huelgan sartu dira. Donostiako Deretxoko Fakultateko PNNek bidali diguten agirian urtarrilaren 31an eginiko batzarrean estatu guztiko unibertsitateetako PNNekin eta beren eskabideekin bat egitea erabaki dutela diote:

- Soldatak igotzea eta "escala móvil" delakoa.

- Lanerako kontratua.

- Politikazko edo iritzizko arazoengatik irakaskuntzatik bidaliak izan diren irakasle eta ikasleen berhartzea.

- Akademiko eta administratibo aldetik autonomia eta Unibertsitatearen jessio demokratikoa.

Gainera, Fakultate hortako arazo bereizi bat ere sartzen dute beren eskabideetan: erabakirik dagoen bezala, hiru irakasle "adjunto"ren lanpostuak bete daitezela. Urtarrilaren 1ean hasi behar zuten hauek lanean, baina oraindik hartu gabe daude eta honek Fakultateko egoera txarra areagotu egiten duela diote PNNek.

Guizti honegatik aste guztian huelga egitea erabaki dute eta beren arazoekin bat egitenduten irakasle numerario eta ikasleei laguntza eskatzen dute. Hauek deia jarraiki, huelgan hasiak dira baita ere.

Peñafloridako ikasleak PNN-en alde

Peñafloridako ikasleak PNN-en eskarierkin bat egin dute. Eta puntu hau argitzen dituzte.

Lanbidearen iraunkortasuna eskatzen dute lehenik. Izan ere bakoitzak bere lanbidean jarraituko duen segurantzarekin ez baldin badu, ez du behar bezalako lanik egiten. Eta bere ogibidea oso badaezpada-koa du.

Sindikatzearen eskubidea eskatzen dute bigarrenik.

Ikasleei zuzenean loturik diren arazoez, aldiz, haur guztiak eskolatzeko eta dohoan eskolatuak izateko aukera eskatzen dute.

Euskal Herrian bizi garenez gero, euskara eta euskal kulturaren eskolatuak izateko eskubidea ezin baztertu dutela diote. Eta, ematen zaien irakaskuntza klasista salatzen dute.

Arabako PNN-ak greban

Arabian ere, grebari eutsi diote PNNek; hirugarren astea betetzen hasi direla, ezin daiteke esan aterabiderik ikusten denik oraingoan. Guztira 70en bat PNN daude hemen greban; Gasteizko institutueta-koak, eta Amurrio eta Laudio-koak.

Estadu mailan izaten duten problema mordoaz gainera, arazo batek kezkatzen ditu PNN arabarrak aspaldidanik. izan ere, arabar asko dira egoera hontan: katedratikoak aukeratu beharra izaten denean, kanpokoei egiten zaie lekua, bertako-

LEGAZPIKO BERRIEMALEARI

Urtarrilaren 5ean Legazpian gertutakoak alferreko eztabaida eta ika-mikak albora ditzagun **BESTE "AZIOTXO" BAT** deitu informazioaren jabearekin hitzegin nahi luke Legazpiako Udalak, gauzak garbitzeko.

LEGAZPIAKO UDALAK

ak bazterrera utzita. Eta honek izugarriz-ko segurantzta falta suposatzen du PNN arabarrontzat.

Ikastetxeak ere greban

PNN-kin hasi zen gauza. Geroztik, "Asistentes Sociales" ikastetxean, Ministerioak hainbeste aldiz agindutako soluziobideak ez bait dira inondik inora ikusi. Eta azkenean, Madrileko gertakizun negargarriak zirela medio, grebara ateratu ziren "Jesus Obrero". CUA (Colegio Universitario de Alava), eta profesional eskolakoak. Denok batera egindako batzarreetan, gogor salatu dute Euskal Herriko egoera politikoa, eta bidebatez Madrileko gertakizunak. Baina gauza ez da hortan gelditu.

"Jesus Obrero"-n, lau ikasle despedituak izan dira, grebaren aldeko batzar-eragile zirela eta; beste 400en bat (batzarre horietara joan zirenak), "Jesus Obrero"-tik bota dituzte, eta sartu ahal izateko, banan banan etorri beharko dute, heuren ama edo aitaz lagunduta. Ikastetxe honetan jesuitak dira nagusi, eta laguntzarik handiena Aurrezki Kutxa batetik jasotzen dute. Jendea haserre dago, eta dagoeneko, Gasteizko zenbait tokitan, ikastetxe askotako ordezkari eta ikasleek parte hartu dutelarik, gai hau aztertu dute. Jendea haserre dago bai, eta ez dugu uste asuntto honek ezer onik ekarriko dionik jesuitei, bide gogor hori jarraitzen bazaizkie behintzat.

P. N.N.-ak NAFARROAN

Beste mailan numerario ez diren irakasleak azken asanbladan grebari jarraitzea erabaki zuten. Egunak pasatzen diren neurrian elkartasunezko agiriak eta ekin-tzak handituz doaz.

EUSKAL KULTURAREN ALDE

FERMIN CALBETON, 30 · TELEF. 410930

DONOSTIA

GIPUZKOAKO EGB-ko irakasle eskola Unibertsitarian elebitasunera iristeko bideak

Geure eskola bilingue bihurtzeko, honako bide hauek proposatzen ditugu:

- Irakasle berriak ekartzerakoan, hain-tzat har bedi, bereziki, klaseak euskaraz eman ahal izateko hizkuntza, gaitasuna, honela, 1977-1978 ikastarotik aurrera dagoenak, hizkuntzaren jabe izan daitezten.

- Plangintza berrian, euskara beharrezko ikaskizunen artean sar dadila.

- Filologiazko sailean adar bat euskara izatea.

- Irakasleak euskara ikasten saia daitezela, eperik laburrenaren ulertzeko eta mintzatzeko gai gerta daitezten.

- Klase orduak antolatzerakoan, asignatura bera talde diferentetan eta ordu berean eman dadila, honela, euskaraz emateko bidea delarik, hizkuntza menderatzen ez dutenen kaltetan gerta ez dadin.

- Administralgotik irakasle gehiago lortu, sartu berrien kopuruak ez baitu proporziorik azken urteotan izen den ikasle gorakada izugarriarekin.

EUSKARAREN HAUZIARI BURUZ

Izenpetzen dugunok, Gipuzkoako Magisterio Eskolan irakasle garenez, geure jarrrera agertu nahi genuke euskararen hauzia dela eta, bera baitugu korapilorik larrienetakoa geure ikastetxean.

Geure ustez:

- Bi hizkuntza dituen herri batetan bizi gara.

- Elebitza ez da egiazkoa, benetako koo-fizialtasunik ez duenez gero, euskara beheko mailan aurkitzen baita. Honela jarraitzekotan, aintzinako bizimoldeak galdurik eta erdarak komunikabideetan duen indarraren poderioz heriotzara doakigu euskara, eta hau, noski, ez du Euskal herriak inolaz ere onartzen.

- Estatua, agintariek berek behin eta berri hitzez eta propaganda bideetan aitoritu digutenaren arabera, kultura, historia eta mintzaira ugaritasun nabarrean dago oinarrituta.

- Geure eskolak, Euskal Herriko bihotzean kokatua delarik, inguru jakin hori hartu behar du gogoan, irakasleak prestatzerakoan.

- Euskal Herriak irakasle elebidunak behar ditu, euskaraz, irakasteko gaituak, egungo eta biharko premiei erantzuteko prestatuak, "euskararen hauzia" behar honen agerbide hutsa besterik ez izaki.

Horregatik, bai Zuzendaritzari, bai irakasle eta ikasleoi geure eskola bilingue bihurtzeko zeregin dagokigula uste dugu, bertako ikaskizunak hizkuntza bietara ematen direlarik.

Donostian, 1976.eko abenduaren 13an.

JUSTIFIKATU NAHI DENEAN

Hilaren 21ean, Radio Españako Onda 2ek Euskal abesti berriari programa bat eskaini zioten, madrildarrei gure kulturaren zati bat erakutsi nahiz. Zoritxarrez, programa hau, espero zitekeen baino askoz okerrago irten zen, Telefonoz hotse-giteak eta atentzio deitzaiek bata bestearen atzetik eman zirelarik, hain zen handia aurkezlariaren ezjakintasuna bai berarekin zegoen "experto" arena. Beste selebrek-ria batzuen artean, Peio eta Pantxoa iragan udan eman zirela ezagutzera, esan zuten. Tartean "nacionalidades regionales" eta antzekoak aipatu zituzten. Bestalde, oso gustora entzun genituen gure kantariak, atzerriko irrati honetan.

EUSKAL KULTURA LANTZEN

- Egun 600 ikasle ari dira Madril honetako ikastetxetan bai-eta Aralargo San Migelen elkartean, euskara ikasten. Zerbait baino gehiago bada. Aipatu elkarte hau lan aipagarria egiten ari da, klaseak, konferentzia, jaialdiak, txistu eta dantza taldeak prestatuz. Badirudi ikastola bat sortu nahi dutela Madril lanean ari diren haurrentzat.

- Complutense Unibertsitateko Filosofia fakultatean, Euskal Kulturaz arduratuko den klase bat onartua izan da. Oraingoz, seminario gisa hasiko omen da lanean.

MATIKOREN HILTZEA

25 urte zituen Matikok, 23an, igande arratsaldeko 9,30etan, Armintzako portu bazterreko espigoi batetik erori zenean.

Gregorio Martikorenak (lagunok "Matiko" deitzen genion) nahikoa izan zuen, arratsaldeko ordu ilun hartan, deskuido harrigarri batez heriotzara joateko. Inork ezin zuen momentu hartan arrazoirik aurkitu; ezin zitekeen. Eta txarrago zena, argirik gabeko toki ilunean, olatu artean burua argi zuela azkeneko hitz erdiei erantzunik eman ezinez. Itsaroak gogor erasotzen zuelarik, ez zegoen inundi laguntzeko biderik: sokarik ez, itsasoa amorratua, metrotako olatuak... Laster izango zen gorputz, Matiko. Inork ez zuen sinetsi nahi. Bonberuak eta herriko arrantzaleak saiatu ziren gorputza aurkitu nahiaz, naina alferrik dena. Itsasoa nagusi. Berak jan zuen.

Galdakaon, 27an goizean hiletak izan ziren, herri honetako Institutoan euskal klaseak ematen bera hasi baitzen.

Orain dela 25 urte Nafarroako Beran jaioa eta artzain baten semea. Istudioz abokatua, karrera Deustuan egina. Gazte borrokalaria, euskal kultur arloan arraz ezaguna Bilbo aldean, bereziki euskara arloan eginiko lanengatik. Hainbat eta hainbat klase emana bera.

Eibarren

"MOGEL" ikastolako gurasoen batzarre nagusia

Berriki eratua da Eibarren Mogel Ikastolako gurasoen batzarre nagusia. Zuzendaritzak proposaturiko batzarre honek hiru alderdi berezi izan zituen, informazioarekikoa bata, orain arteko zuzendaritzaren kontu ematea gero, eta zuzendaritza berria izendatzearena, azkenik.

Subentzioak

Andoni Idoyagak esan bezala, hamazazpi izan ziren iazko ikasturtean subentziatuak izan ziren gelak: zortzi ofizialki, zazpi Itzioko eskola nazionalaren bitartez eta eskolaurreko bi. Aurten, berriz, hamar gelarentzat eskatu dira subentzioak, beraz guztiz hemeretzi izango dira denera.

Datorren udazkenerako ikastola berria erabat amaiturik egongo ez bada ere, hainbat gela behintzat baliagarri gertatuko dira. Estixako ikastola amaitu bezain laster, O.H.O. delakoaren gelak bertan dira, eta eskolaurrekoak herrian sakabana-turik dauden orain arteko geletan barreiatuko.

Ikastolak erosi duen Iasiko Jauregiaren berri eman zuen. Horrez gainera, aurtendak Mogel Ikastolaren ardurapean haurtzaindegi bat martxan jarria da Arikizaneko etxean. 805.000,- peztako subentzioak lortu ahal izan dira, eta alkatearen bitartez 122.000,- ptak emaitza bat eskuratu. 33 haur dira lehendabiziko urte honetan haurtzaindegian hasi direnak, eta Idoyagak esan bezala, "ikastolarentzat karga handia izan behar zukeen ekintza hau, neurri handi batetan arindu ahal izan da".

Hiru urtekoentzat fitxak

Irakasleen izenengan, Imanol Larrañaga arduraduna mintzatu zen, beren artean burutua duten pedagogi taldearen berri emanez.

Imanolen ustetan, Mogel Ikastolak hiru maila handi, bereizi bezain elkargarri, ditu gaur egun: Haurtzaindegia, eskolaurrea eta OHO delakoa. Irakasleak erruz oihartzen dira epe bakoitzaren berezitasunez, baina baita elkarren arteko lotura eta atxikimenduz ere, eta zentzu honetan as-terro biltzen dira, elkarren arteko plangintza orokor bat burutu ahal izateko.

Udako hilabeteak ez direla erabateko opor egunak esan zuen, eta, hain zuzen, joan zen uztailan Eibarko irakasle talde bat hiru urteko haurrentzat fitxa batzu moldatzen aritu zela jakinerazi zuen, Eibarko irakasle talde bat hiru urteko haurrentzat fitxa batzu moldatzen aritu zela jakinerazi zuen, Eibarko ikastolak

ezezik, beste zenbait ikastolak ere gaur egun lantzen diharduen fitxak, hain zuzen.

Gurasoen ardura eza

Ermua, Plazentzia eta Eibarko ikastoletan lanean ari den Xabier Tapia psikologoak hitzegin zuen gero, hainbeste haurren artean bere lana mugatuxea suertatzen dela alde zaureratik esanez.

Dagoeneko egina zaie 5. eta 8. mailakoei "intelligentzi soziograma" delako testa. Ondorioak aterarik dira iadanik, eta gurasoei banan hotsegingo zaie, guraso-irakasle-test delako hirukotearen iritziak elkar-parekatu ahal izateko. Problemari- sortzen ez den artean, lehen prozedura hau azkar joango dela aurreratu zuen.

Problemaren bat edo beste sor dezaketenen haurrei dagokienez, irakasle zein gurasoen bitartez ezagutu beharko dira kasuak, eta aparte aztertu. Zentzu honetan inguruak erabat baldintzatzen duela haurra gogorazti zuen, eta amaren zeregina nahiko garbi dagokeen artean, aitarena izkutatuturik gertatu ohi dela sarri. Batz bestea, haurrak nahiko abandonaturik sumatzen zituela esatera ausartu zen, ez jantziz, osasunez edo "errege egunez" behar bada, baina bai haurren eguneroko lan arruntaz arduratu eta baliotzeko orduan.

Amaitzeko, atzeraturik samar gero diatzenen birreziketara, elebitasunaren arazo, seksualitate arloa eta beste azalki- ro aipatuz bukatu zuen.

Gurasoak euskaraz ikasten

Gurasoek euskaraz ez jakiteak edota ez hitzegiteak seme-alaben baitan sor ditzaketen ondorioak azpimarratu ondoren, gurasoentzat propio prestatuturiko euskarazko ikastaldien berri eman zuen Imanol Laspiurrek.

Aurten ekin zaie ikastaldiei. Irakasle bat egun guztiz liberatu da zeregin honetarako, eta horrez gainera, zazpi irakasle orduetatik kanpora ari dira. Guztiz 104 guraso dira euskaraz ikasteari ekin diotenak.

Beste talde handi bat alfabetatzerako

apuntatu zen, baina oraindik ez da posible izan horrelakorik gertutzea, maisu fal- tagatik batipat.

Tabernak: bi miloi

Julen Ereñagak matenimendu batzor- dearen ekintzaren kontu eman zuen, eta Txema Barrutiak, berriz, ekonomi egoera- ri buruzkoa.

Txemak esan bezala, azken ikasturtera- ko urtebete lehenago porposatu zen pre- supuestoa zehatz mehatz bete da, gastuen inolako gorakadarik gabe. Beste horren- beste egin nahi litzateke aurten ere. Bere hitzak aipatuz; "ikastolaren egoera ez da xapligoak botatzeko hainakoa, baina zer- bait esatekotan, gehiago ondo, txarto baino".

Ikastolaren presupuesto barruan "Ikas- tolako Taberna" delakoak duen eragina nabarmendu zuen, Gabonetan ireki diren bi tabernen artean bi miloi garbi atera baitira. Guraso eta herritar guztien la- guntza eskertu zuen.

Zuzendaritza berria

Imanol Laspiurrek zuzendariak aukera- tzeko hauteskunde sistima zer modutan egin den azaldu zuen, eta, ondotik, sisti- ma honen arauera izendaturiko zuzendari berrien izenak jakinerazi zituen: Gerardo Atxa, Iñaki Mallagaray, Julio Sarasua, Emilio Ayastuy eta Andoni Mujika. Bal- din baten batek ezingo balu parte hartu, Xabier Zabaleta eta Alberto Lazpita erre- serba gisa izendatu ziren.

Izendaturiko bostok eta iaiztik geratzen diren Imanol Laspiur, Txema Barrutia, Xabier Basterrika eta Julen Ereñaga lau- rek osatuko dute gurasoen ordezkaritza. Horrez gainera, Andoni Idoyagak "Euske- ralagunak" elkartearen izenean, Eluston- do apaizak (ez da Eibarren bizi) elizaren aldetik, eta Imanol Larrañagak irakasleen ordezkari bezala, osatuko dute zuzendari- tza. Bestalde, Mikel Urkola eta Luis M. Ibarluzea, Mogel Ikastola eta Iturburu Kooperatibaren arteko (ikastola berria eraikitzen ari den erakunde autonomoa) harremanez arduratuko dira.

Bi proposamen

Galderantzunetan, guraso batek Ikasto- lako Ikasle-ohien elkarte bat sortzea pro- posatu zuen, hamalau urtetan ikastolatik ateratzen diren neska-mutilek erabat ikas- tola ez dezaten laga.

Beste guraso batek, zuzendariak izenda- tzeko hauteskunde nominala nolabait gai- tzetsi zuen, berak eta beste hainbatek ez baitituzte ainerako gurasorik gehienak ezagutzen. "Ezagutze" hori zertan datzan eta zelan izan behar zukeen, ez zen garbi gertatu.

Beasain bailarako ikastola berria

Azken urteotan agerian zegoen, Ikastola honek Ikastetxe berri bat behar zuela, baina batzuetan batagatik eta bestetan besteagatik, ez zen ekintzara eramateko behar hainbat zertzen. Azkenik, 1976ko udazkenean erabaki da guztia; dela tokia hala finantzabideak eta gainontzeko beharizanen osaketa. Baina erabakitzeak ez du esan nahi egin denik eta egin ahalgo bada, urrats asko eman behar hemendik aurrera ere, nahiz eta haserako zailenak eman direla dirudien.

Xehetasunak jakiteko, inor ez haurren gurasoek osatutako AL-KARTASUNA KOOPERATIBAKO Lehendakari eta Lehendakari-ordea baino hoberik. Hona bada, Joxakin Lasa eta Joanito Lasarekin egindako elkarrizketa. Erantzunak batarenak zein bestearenak dira.

- Ikastetxe berria eraiki beharra ikusirik, zer urrats eman dituzue, non eta nola egingen den erabakitzeke?

- Bi eratako urratsak. Alde batetik, Gurasoen Kooperatiba ofizialki sortu, legepeko egiturari sartzeko. Batzarreak horrela onartu zuen. KOOPERATIBA honen pean 1290 ikasle ari dira une honetan eta honela banatuak: 509 eskolaurrean, 737 O.H.O.-ean eta 44 B.U.P.-en. Bestetik lekua erabaki. Ehuneko 51 haur Beasaingoak direla ikusirik eta garraio aldetik erdibidekoena (garraioak asko igotzen ditu geroko ikasle kostoak), Beasainen egitea erabaki da. Halere, Beasainen bazen nahiko zailtasun lurren aldetik (geroko garraiota ahalik ttikiena izan zedin) eta Lazkaoko proposamen bat ere aintzakotzat hartu genuen. Guraso Batzarrean, lur kostoak, eraikuntza kostoak eta geroko haur-garraioa hartu ziren kontutan, eta hiru kosto hauk aztertutik, Beasaingo Andramendi eta Arizmendi tarteko SAKANA deritzan lurretan egitea erabaki zen.

- Beasainean kanpo, beste herri guztiek onartu al dute erabaki hau?

- Batzarrea joan zen abenduan ospatu zelarik, herri baten erantzuna falta zaigu une honetan. Erantzun hori, bertan egin behar duten Batzarre baten esku dago eta otsailean edo... itxaro dugu.

- Zein izan dituzue oztoporik handienak?

- Bata, lege aldetik KOOPERATIBA

ezin sortua. Bi urte pasak iragan ditugu horren atzetik. Bestea lur bilaketa. Onak garestiak ziren eta kaskarragoak berriz, eraikuntza kosto handiagoa. Garraioa (ikasleena) ere aztertzen zen eta guztira eta luzarora merkeen litzatekeenari heldu zaio. Honetan, Dorrontsoro arkitektoaren laguntzaz baliatu gara.

- Zer neurri eta modutako Ikastetxea egin asmo duzue?

- Herri denen elkartzearekin, 24 gelatako Ikastetxea jasoko dugu, gaur bertan O.H.O.-ean eta Beasaingo geletan 592 badabiltzanek. Lurrari begiratuz zaila ikusi a arren, proiektuan ageri denez, aldaparen arabera mailakatua izanen da (hiru mailakotako), guztiz batua eta hegórak begira izanen denez, egutera-egutera.

- Honenbestez gero, zeintzuk dituzue une honetako arazorik handienak?

- Ia bakarra: DIRUA. Lurra erostea eta Ikastetxea eraikitzea 80-90 milioe kostako zaigu.

- Zer bideri heldu diozue edo heldu asmo diozue, hori gainditzeko?

- Lurra erosteko, lehendik genituen 2.500.000 pta. Entrepresa batzuek emanak. Ondoren, Gurasoek Batzarrean hartutako erabakiarengatik, 20.000 ptako gutxieneko bat jartzen ari da Bazkide bakoitzak. Pozturik gaude benetan, urteberritan hasitako eskakizun baten ondorioa ikusiz. Gaurdaino (urtarrilak 26) 8 milioetik gora bildu dugu Bazkideengandik. Beraz ia 11 milioi baditugu.

Orain, Bazkide artean jarraituz, Entrepresa eta beste erakundetan hasi behar dugu, beste zabalkunde berri bat egiten, ahalik eta berehala 20 milioietara heldu arte. Hau, herriko Jai Nagusietarako lortu nahi genuke.

- Eta beste 60-70 milioi, nondik?

- 45-50 bat milioi, 30 bat urtetan ordaintzekotan atereaz edo... pentsatzen dugu eta gainontzekoa ARANEALDE S.A.-ko (Gaurko Lizeoaren jabea) bazkideetatik itxaro dugun erantzunetik.

- Gabon arratsez ere, Ikastolako gurasoek ibili zireneten diru biltzen. Zer moduz baliatu zirentzen?

- Gurasoek eta haurrak, gazteriarekin bat eginik ibili ginen, baina eraketa gazteriak zuzendu zuen. Halere, dirua banatzetarakoan, zati bat jaso genuen eta berau, urteko presposturako sartu dugu zuzenean. Ikastolako haurrak eta irakasleak, egunez ibili ziren ordea eta bildutakoa (31.500 pta. inguru) oso-osorik ekarri digute Ikastetxe berriarentzat. Batzordearen eskerrik beroenak merezi ditu ekintza txalagarri honek eta hemen agertu nahi dugu geure poza eta eskerra.

- Lehengo gelez, zer asmo duzue?

- Ikastetxe berria egin arte zutik irautea nahi genuke. Gero ordea, gaur Lizeo dena bota egingen da noski, kale berri batek zeharkatuko duenaz. Herriko beste gela guztiei buruz, oraingo modutsuan jarraitzea (apur bat lasaigo edo...) nahi genuke.

- Ikastetxe berri honek, ongi hornitzen al zaituzte epe luze batetarako?

- Gaur 592 haur dabilta O.H.O.-ean. Gainera eta lekuri ez dugulako, Goiherriko Langintza Ikastetxean dabilta B.U.P.-eko beste 2 urtetakoak. Ikastetxe berria 2 urteren buruan egingen dela kontu. Ordurako 650 bat izanen dira O.H.O.-ean eta hauek ez lituzkete 24 gelak beteko. Beraz, B.U.P.-ekoak barruan hartzeko modua izanen dugu, hasera batetan behintzat.

- Eta B.U.P.-ekin Ikastetxe honetan jarraitzeko asmorik ez al duzue?

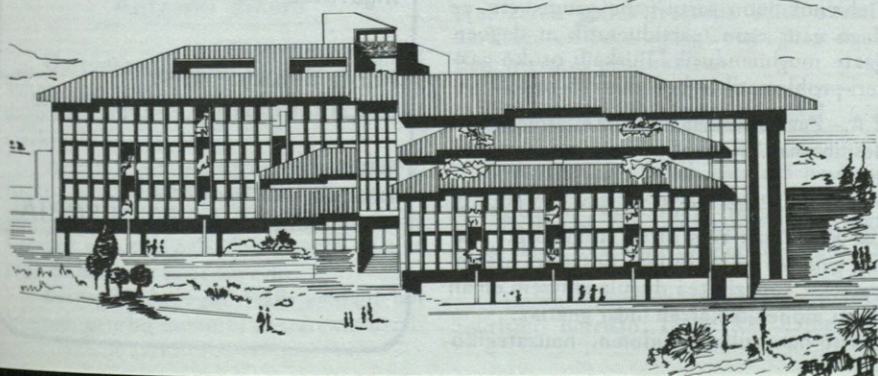
- Ikastetxea berez, O.H.O. ari erantzuteko pentsatua dago. Beasainek eta Ordiziak B.U.P.-eko Ikastetxe bana ukaitea ezinezkoa ikusten dugu (oraingoz behintzat) beraz hasera, esan bezala izan arren, non, nola eta zer egin edo jarraitu, geroa gu ikusi beharko dugu.

- Beste zerbait esatekorik baduzue...

- Beste behin Bazkideen oraindainoko erantzuna aipatu nahi genuke. Eman dutenak eskertuz eta oraindik erabaki ez dutenei eskua luzatuz. Halere, garbi jarri nahi genuke, gaurko bizitzak dituen estutasunak direla eta, benetan ezinean dabil-tzan gurasoak, ez daitezela kezka, beren haurrak ez dira kalean geldituko eta.

Beste alor batzuei buruz berriz, aurki azalduko gara Entrepresa, Denda, Dirutxe eta gainontzeko erakundeetara... Eskakizuna jakina da eta ohar honen bidez, goazenerako prest egotea eskatuko genieke.

MURUMENDI

SANTUTXUKO GAZTERIAREN 4. ASTEA

Urtarrilaren 2tik oraino ospatu da gazteen aste hau.

Astearen barruan, kalejirak, antzerkia, berbena, jaialdia, mahai ingurua gazte problemak aztertzeke, eta mendi irteera.

Z. A.— Gazteriak, zein funtzio du gizartearen, bereziki Euskal Herrian ?

Gazteak.— Herri osoa zapaldurik eduki duen gerraren ondorioak, bete betean altxatzea, helburu nagusia izanaz: Euskadiren askatasuna eta sistemaren aldakuntza lortzea. Gure ustez, sistemaren barnean sartu gabe dagoelako, gazteria, alderdi pribilegiatua da eta, bai herriaren alde, bai, ezastruktura zantpatzaileen laguntzaile gisa jodezake. Baina, hezkuntza sistemak dakarkigun akritikotasunak norberaren izaera hautsiz eta burges mentalitateari irainaraziz, gazteriarren alde onuragarria eta pribilegiatu hori txiki txiktandanik kastratzen da.

Z.A.— Jende nagusiak gaztea ezin hobeto bizi dela dio, eta gaurko gizarteak ez du gazteriarren indarra bere interesetarako baizik hartzen.

Ezin uka hala ere, gazteria, indar soziala bezala, bazterturik dagoela, marginatua era guztietan. Zer diozue ?

G.— Ez bazterturik bakarrik. Sistema kapitalarentzat konsumo, gizarte honetarako, gazteria behar beharrezko erreserba da, baldin eta ezastruktura iraun eta aurrera jo nahi ba du. Marginaltasuna toki denetarik datorkio:

Lanean, heldugabe eta nagusiek hainbat esperientziarik ez duelako lanpostu eskasena hartzea behartua dago. Arrazoi hauk ez dira zuzenak. Izatekotan, ere, ez da gure kulpaz.

Hezkuntzan, osoki hartuta, gaztea, zantpatzaileen ideologiaren "hartzaile" hutsa bihurtzen da. Horregatik, kritika kapazitatea loak hartua, estalia du. Maila honetan ematen da gazteak erabakiak hartzeke eta kreatibitate indarraren kastrozio handiena, arras alienatua dagoelako, noski.

Familian ere, ezastruktura gogor eta autoritarioak ukatzen dio erabakiak hartzeke eskubidea, edozein problemaz ezin da arduratu. Bideak aukeratzetarakoan, goiko menpetasunatik (mutil edo neska koxkorak) ez du behar bezalako askatasunez jokatzeko. Gaztea ez baita "erresponsablea", hain momentu inportanteetan bere kabuz postura "egokirik" hartzeke. Gainera, desarroilatzen ari den eran, gizarte berak moztu den bizitasun eta kapazitate hori. Sexualki agertzen zaigu garbi.

Badira, gazteriarren alderatasuna gehiagotzen duten instituzio edo erakundeak. Esateko, Eliza, Irakaskuntza pribatua e.a.

Z.A.— Zer helburu duzue gogoan Santutxuko 4. aste hau egiterakoan ?

G.— 1. Hauzategiko gazte guztiak bat egitea.

2. Geure problemaz arduratu eta konturatu, inork ez dizkigula erabakiko geuk egiten ez badugu. Zer espero dezakegu, kalendar makilla hartzen gaituztenengandik ? Txoriburutzat, erotzat, eta fanatikotzat hartzen eta lanean zapaltzen eta eskoletan tontotzen eta alienatzen gaituztenengandik ?

3. Arazoak aztertu ondoren lanari lotu, ekintzara bihurtu. Aste hau ez da 7 egunetako, urte guztirako bultzada baizik.

4. Lehenik klubetan, kuadriletan, taldeetan biltzen hasi behar dugu, geure arteko lotura eginaz joateko, organizatzeko burruka aurrera eraman dezagun, zeren eta eskola profesionalak; polikiroldegia; lanbide onak eta kreatiboak; irakastuntza euskaldun, librea eta razionala, neska eta

mutilen eskubideberdinak lortzeke; euskaldunak izan eta euskaldun bezala bizitzeko geure herrian eta herriarentzat... Honetarako eskubiderik ez duguno, borroka bizi jarraituko gara, eta ez gara jezarriko, gaztea gizon ikusten ez den bitartean, gizon pertsona !.

Z.A.— Euskadiko gazteen erakundeekin harremanik ba al duzue ? Politika konkreturik markatzen al duzue ?

G.— Inongo partiduren menpean ez gaude eta, ez dugu inoren bozgorailu izan nahi. Gehienok inon sartu gabe gaude, eta, ez dago gaur egun, partiduetatik at dagoen gazte mugimendurik. Euskadi osoko gazteriarren problematikaz borrokatzen gara.

Z.A.— Zuen ustez, zein izan dira astearen gauzrik positiboak ? Hemendik aurrera zer asmo dituzue ?

G.— Lehengoari erantzunez, euskal gaztearen problemak zein diren erakutsi eta mahai gainean ipini ditugu. Bestalde, organizatzeko kapazitatea dugula aditzera eman dugu, honek dakarren indar guztiaz.

Aste hau bukatu ondoren, hauzategiko

gazteria elkartu eta eguneroko borroka egiteko prest egon. Lehenik, lokalak hartu behar ditugu, elkarrekin egin behar ditugun lanak elkarrekin diskutitzeko: Kultura Etxea, Euskal klaseak, Polikiroldegia... Zerbait lortuko dugu pixkanaka, baten bagara.

Jendeak esan beza gero, oraingo gazteek ez dutela problemarik, ez dutela ezer egiten, ongi bizi direla...

J.L.

Hutsik dauden itsasoetan igeri egiten utzi didate.

Haizerik gabeko zeruetan arnasa hartzea behartzen naute.

Nere begiek, itotakoaren begiekin, so egiten dutenean, argiz betetako kolorez inguratzen naute.

Nere gorputza, hilotz bihurtuz gero jantzi liluragarritz apaidu didate.

Eta nik besoak moztu dizkiet. AMAIA LASA ALEGRIA

Euskal antzerkiaren inguruan

"GOAZ" TALDEA

Taldeen arteko federakuntza bat sortu nahiz

Debako GOAZ antzerki taldea 1974. abuztuan sortu zen, eta bere lehen aurkezpena Gabonetan egin zuen Larzabalen "Senperen gertatua" delako antzerkiarekin. Geroztik, bost herritan azaldu zuen obra bera.

1976ko maiatzaren 12an, Daniel Landarten "Hil-biziak" delakoa aurkeztu zuen, eta ondotik hamabi agerpen egin izan ditu. Udararte obra beronekin jarraitzeko asmotan dihardute, eta gero besteren bat prestatzekotan, Gabonetan aurkezteko edo.

Denbora problema

Lukas Dorronsoren zuzendaritzapean ari den talde honen problemarik larriena denbora eza dateke, saioek behar luketen denbora eza alegia.

enetakoari atxikia, eta alde honetatik esperientziak lantzeko daude.

Landarten hildoa

GOAZ taldeak Landarten hildoa jarraitu nahi luke gaurkoz.

"GOAZ" antzerki taldea

Antzezleriak langileak dira guztiak, eta ezkonduak neurri handi batez. Entseguak astean bi aldiz egin ohi dituzte, espresabidearen landutasun bat lortzeko, sarriago izan behar zuketaren arren.

Antzerki aukera

Dorronsorok esan bezala, antzerki aukera gehiegirik ez dago, baina egun badago Euskal Herrian gaur egun dauden antzerki taldeentzat adina.

Arazoa, egun problematika bati buruzko gaiak aurkitzea da. Larzabalek utzia dio iadanik antzerkiak idazteari, eta Landart edo izan ezik, beste ezin egile ez bide da honetatik saiatzen ari.

Bernardo Atxagak badu zenbait lan original, gaurko antzerki motarekin berri-

Alde batetik, Landartekin harremanetan ari dira. Gazte den aldetik eta euskal mundua erruz ezagutzen duenez gero, Landartek zer eskainirik baduela uste dute, euskal antzerkiaren kreatibitatearen barrena.

Bestalde, baita Landartek bere baitan daraman antzerkigile sena eragiteagatik ere, zeren gauza frogatua baita obrarik aurkeztu ez duen egileak etsi egiten duela bere literatur produkzioan.

INTXIXU taldea aitzindari

Autoretzat Daniel Landart hautaturik duten bezala, GOAZ taldea Oiarzango INTXIXU-ren hildoari jarraitzeko prest dago, eta honen esperientziez baliatzeko gertu.

Euskal antzerkiak jasaten duen amateurismo barruan, INTXIXU taldea da

segurutik, bere obrak eraz eta moldez gehien lantzen ari dena. Oiarzango talde honek berrogeita hamabi aldiz aurkeztu zuen bere Orria 776 delakoa, eta hirurogeiren batetan nahi luke orain bere Antzerkia, deusetik izatera delako berria agerterazi.

Agerpen zifra hauk, gehiegi ez izanik ere, oso goitik geratzen dira gainerako euskal taldeenekin gonbaratzen badugu, eta gutieneko izatera iritsi behar lukete, baldin benetan hainbat hilabetetako lan luzakorrek fruiturik emango badu.

Antzerki taldeen federakuntza

Gaur egun bospasei antzerki talde ari dira hego Euskal Herrian: BURUNTZA, EGI-BILLA, GOAZ, INTXIXU eta XARIBARI. Ondarroako KRESALA beste sail batetan sar genezakeen. Horrez gainera, elgoibartarrek iaz egin zuten agerpen bakar bat beren herrian.

Indar guzti hauk bateratu nahirik, euskal antzerki taldeen elkarte bat burutu nahi litzateke. Ekainean egin zen lehen biltzarrea, eta geroztik bost eginak dira dagoeneko. Batzarre hautan ipar zein hego aldeko herrietako taldeek parte hartu izan dute, hamaika hego aldekoak eta zortzi iparrekoak, hain zuzen. Taldeok, izen propioz baino antzerki mugimendurik duten herriak bezala azaltzen dira.

Elkarte honen jomugak hainbat dira. Lehen eta behingoz, bakarka ibili beharrean, elkartzeak suposatzen dituen denetarik abantailez baliatu ahal izatea. Taktikaren aldetik, berriz, bada zenbait tratamendu talde bakar batentzat zail edota garesti gerta daitekeena, eta elkar-lanean, ordea, posible dena. Antzerki eskola bat suspertzea nahiz Donostiako deklamazio eskolaren posibilitateak aztertzea, helburu hoitan kontutan hartzekoak dira. Orobat beste maila batetan, lege aldetikako defentsa, zabalkunde arazoa etab. etab.

Elkarrekin ikas

Gaur eguneko taldeak lehiaketa mota guztien kontrako ditugu. Martin Idiakez debarrak esan bezala, "arazoa ez da taldeen arteko norgehiagokarik planteatzea, gure arteko harremanak ugaltzea eta bizkortzea baizik". Bestalde, duela zenbait urte egin izan ziren antzerki talde lehiaketek ez zuten partaideen artean kexa eta mesfidantza sortu baino besterik egin.

Egungo antzerki taldeek elkar ikasi nahi lukete. Gainerako taldeen entsegutara ere azaldu ohi dira, beren herrien arteko saioak eratuz, eta talde guztiei jendaurrean azaltzeko aukera eskainiz.

Ipar eta hego aldeko taldeen arteko harremanak ere beharrezkotzat jotzen dira, bai eta iparrekoak hegora zein hegokoak iparrera aldatzea ere. Zentzu honetan, iparrekoak behin baino gehiagotan plaza-ratu izan dira hego aldean, baina ez ordea, oraindik, alderantziz.●

IMANOL BERRIATUA

Herri mailako hizkuntzaz kezkatua

Israelgo esperientziaz mintzo

Imanol Berriatua eta Xabier Kintana Israelen izanak ditugu iazko udazkenean. Hizkuntza ikasteko eta berpizteko zer egin duten eta zer egiten ari diren jakin nahirik joan ziren.

Urtarrilaren 28ko Euskaltzaindiaren batzarrean txosten interesgarri bat irakurri zuen gai horretan. I. Berriatua. "Hizkuntza zahar-herri horri dagokion aldetik behinik behin, pozik nago neure esperientziaz", esanaz ekin zion irakurtzeari.

BERRIATUAREN BI ESPERIENTZIA

Txosten hontan, neure esperientzia horren alderdi bat edo beste azalduko dizuek.

Baina, hori egin orduko, aspaldi luzeon Euskal Herrian bizi izan dudana beste esperientzia bat ere jakinerazi behar dizuet, bi esperientziok — Israelekoa eta hemengo — elkarren osagarri dira eta.

Beharbada, nire azalpen bikoitz hontan agertzen den errealitatea, ez da guztiz egiazkoa. Beharbada, batzutan haunditu egiten ditut gauzak, eta beste batzutan txipitu. Baina azalpena bera egiazkoa da zeharo. Nik neure esperientzia diotsuet. Ikusi eta sentitu ditudan moduan azaltzen dizkizuet gauzak.

Hara! Beti uste izan dute, euskal idazleok gauza guztien gainetik kontutan hartu behar dugula, ea nori idazten diogun. Euskal Herrian, gaur egun, seihun mila edo dira, euskaraz hitz egiten dutenak. Horietariko gehienak pertsona nagusiak dira; eta ez dira inoiz euskarazko eskolara joan eta beharbada ez dira inoiz joango. Hizkuntza hobeto ezagutzeko, euskara, herri mailako euskara da. Bestelako euskara dakitenak, proportzioz oso gutxi dira. Pertsona nagusiez ari naiz; eta pertsona nagusi horiek batez ere osotzen dute gaurko euskaldungoa.

Euskal idazleok egiten ditugun liburuak eta aldizkariak, horientzat idazten ditugu gehienbat. Baina zein euskara erabiltzen dugu, herri mailakoa ala maila hortaz goragokoa? Idazle gehienok, dudarik gabe, minoiaren euskara erabiltzen dugu, maioriarentzat idatzi nahi dugunean ere. Hortaz esperientzia luzea dut, urte askotan ANAITASUNA aldizkariko idazlan guztiak nire eskuetatik pasatu dira eta. Behin, berrogei ta hamar izarno ezarri niz-

kion idazlan bati, egileak erabiltzen zuten hitzek eta aditzek zer esan nahi zuten adierazteko, nik neuk ere nekez ulertzen bainuen. Eta idazle harek, ez dut uste, minoriearentzat bakarrik idatzi gura zuenarik.

EUSKARARIK EZ DAKITENEI

IRAKATSI

Bestalde, Euskal Herrian, gaur egun, bi milioi dira gutxi gorabehera, euskaraz ez dakitenak. Horien artean ere, pertsona nagusiak dira gehienak. Pertsona horiek euskaldundu egin behar ditugu, baldin euskarak irautea eta Euskadi Euskal Herri izatea gura badugu. Pertsona nagusi horiek, nola edo hala, ikasi egin beharko dute euskara. Baina, segur nago hortaz, pertsona nagusi horietariko gehienek ika-

siko duten euskara, nahi eta nahi ez, herri mailakoa izango da, bestelako euskara ikasteko ez baitute ez astirik ez dirurik ez gogorik ez gaitasunik ez beharizanik izango.

Nik neuk gero eta argiago ikusten eta sentitzen nuen, herri mailako euskara hori, bestea utzi gabe, serio kiago hartu behar genukeela, eta jaramon gehiago egin maila hortan mugitzen den eta oraindik urte askotan mugituko den gaurko eta biharko euskal irakurleen maioriari.

Zer egin hortarako? Zer egin, pertsona nagusi horiek gure liburuak eta aldizkariak gustura irakurtzeko? Zer egin, Euskal Herria milaka eta milaka etorri diren eta etorriko diren kanpotarrak hainbat arinen geure kultura idatzian integra erazteko?

Nik ba nekien zerbait, juduek hebraiera birpizteko egin duten lan miragarriaz. Ba nekien, azken hoge ta hamar urteotan mundu guztitik Israelera joan diren juduak, izugarriro asko izan direla, eta gaur egun denek edo iia denek hebraieraz hitz egiten dutela. Ba nekien, halaber, judu berrientzat aldizkari eta liburuetan herri mailako hebraiera erabiltzen zela. Baina, zehatz-mehatz, ez nekien ezer. Horregatik, hara joatea erabaki nuen: herri mailako hebraiera hori zernolakoa den jakiteko, hizkuntza berezi hortan lan egiten duen kazetari eta idazleekin berba egiteko, zer teknika erabiltzen duten ikusteko, Israelgo Gobernu sozialistak eta hango Akademiak arazo hortan zer parte hartzen duten ezagutzeko, gero guk ere hementzat - bereziki, eskolara joateko adinean ez dauden hiztunentzat eta euskara ikasten ari diren eta ari izango diren pertsona nagusientzat - holako zerbait egiteko.

ISRAELGO JOKABIDEA

"Guk ere holako zerbait" esan dut. Baina nor gara gu? Ni bakarrik ez behintzat. Ni zaharra naiz, idazle, kazetari eta euskaltzain kaxkarra, eta gainera apezka. Gu-

Kazetaritza

txienez beste lagun bat eraman behar nuen nirekin Israelera. Lagun gazte bat, idazle eta kazetari trebea, euskaltzain jakintsua, eta politikaren aldetik sozialista, herri xehe eta langilea haintzat hartzen duen alderdikoa, Euskal Herrian maioria den jende horren beharrienei lehentasuna eman nahi dion partidukoa. Nire lagun hori denok ezagutzen duzue, eta beragaz joan nintzen Israelera.

Israelen, Gobernu sozialistaren babespean eta Akademiaren laguntzaz, lau erakunde berezi daude, judu berrien kultur integrazioa eta judu zaharren alfabetatzea xedetzat dituztenak: herri mailako kazetaritza, herri mailako irrati-telebista, *ulpan* eta *ulpanit* deitzen diren herri mailako ikastetxeak, eta herri mailako liburgintza.

Herri mailako kazetaritzan, hiru agerkari publikatzen dira: bata egunero, eta beste biak astero. Hiruretan "ivrit qalá" edo herri mailako hebraiera erabiltzen da. Bakotzak bere arlo berezia du, alfabetatze eta kulturetz lan hontan. Hiruretarik irakurterrezena eta hizkuntza ondo menperatzen ez dutenentzako egokiena, "Lama-thik" izeneko astekaria da. Izen honek "Hasten denarentzat" esan nahi du. Astekari honen zuzendariagaz izan ginen, eta beregandik interes haunditako informazioa jaso genuen.

Agerkari honek, gaur egun, hoge mila ale banatzen ditu astero. Ez da gutxi. Ez dugu ahanztu behar, beraren antzeko, berrogei mila aletako beste astekari bat ere

eta hamar mila aletako egunkari bat ere argitaratzen direla. Bestalde, gaur egun, Israelen, hiru milioi judu bizi diren lurralde tipi hortan, gero eta gehiago dira, geldi geldika hebraiera normalean idatzitako egunkarietara pasatzen diren irakurleak, eta hizkuntza normal hortan beraientzat publikatzen den askok nahiago dute herri mailako hizkuntza; eta beste askori -batez ere Israelera etorri berriak diren juduei-beharbeharrezkoa zaie hizkuntz molde hori, orain eta urte askotan.

"Lamathil" astekariak zortzi horrialde haundi samar ditu. Fotografia asko. Letra haundia. Lerro arteko zuriune lasaiak. Artikulu laburrak: berrogei ta hamar, ehun, berrehun, hirurehun berbatakoak. Artikulu luzerik bat ere ez. Esaldi sinpleak. Esandi konposaturik oso gutxi. Eguneroko bizitzan eta *ulpan* eta *ulpanik* deitzen diren ikastetxeetan erabiltzen diren berbak, Hitz ezezagunak gutxi. Holako hitzek izarno bat daramate, eta haien esannahia artikularen azpian adierazten da. Hitz internazionalak asko, eta haien alboan noizean behin hebraierazko hitza parentesi artean. Kazetal teknika oso ongi pentsatua. Idazleek, hizkuntzaren aldetik, astekariaren arauak gorde behar dituzte. Zuzendariak eskubide osoa du, artikulua zuzentzeko eta aipatu arauok gorde erazteko. Jokabide hau onhartzen ez duen idazleak, utzi egin behar du bere lana. "Hobe da idasle bat galtzea - esan zigun zuzendariak- irakurle bat galtzea baino". Astekaria oso merkea da, Gobernu sozialistak ordaintzen baitu gastu gutien erdia. *Ulpan* eta *ulpanit* deitu ikastetxetara dohainik bidaltzen da, eta eskola horietako ikasleek irakur eta ikasgaitzat erabiltzen dute.

Orain zertxobait esango dizuet, herri mailako irrati-telebistaz. Israeleko irratiak egun guztiez ematen ditu "ivrit qalá" delako hortan eguneko berriak, hamabost minutuz goizean eta beste hamabost minutuz arratsean. Beharbada emanaldi luzeagoak ez dira hain beharrezkoak gaur egun, herriaren kultur integrazioa aspaldikoa baino askoaz handiagoa da eta. Hala ere, asko omen dira, emanaldi hedatua goak pozik entzungo lituzketen entzu-leak. Irratiko berriok, gero, magnetofono errepikatzen dira *ulpan* eta *ulpanit* deitu eskoletan, ikasleen artean hizkuntz ariketak egiteko.

Telebista

Telebistan, judu berriek ordu erditako ikustaldi bi dituzte, bata goizean eta beste goizeko bera- arratsean, herri mailako hebraiera ikasteko. Telebistegileek inportantzia haundia ematen diote irakaspide honi. Ihaztik, hamabost telebistaldi desberdin ematen hasi dira, hiru astero, errepika eta errepika urtean zehar. Ikuslea laguntzeko, hiru tomatoko telegidaliburu bat argitaratu dute. Milaka dira, telebistaldiok beren etxeetan segitzen diutzetanak. Eta *ulpan* eta *ulpanik* deitu eskoletan. irakasmolde hau urte osoko programan

sartzen da.

Sarritan aipatu ditut hemen, *ulpan eta ulpanik* deitzen diren ikastetxeak. Zer dira? Nolakoak dira? Hara! Bai ulpanak eta bai ulpanitak, pertsona nagusiei hebraiera irakasteko eskola bereziak dira. Ulpanetan egun osoan irakasten da; ulpanitetan, berriz, arratsean eta gauean bakarrik, egunero, ordu pare batez gutxi gorabehera. Herriarrentzat, eskola hauek oso merkeak dira, Gobernu sozialistak ordaintzen baitie irakasleei. Israeleko herri, herririka eta hauzategi guztietan aurkitzen dira. Muga ondoko tokietan, badaezpada, soldaduak dira irakasle. Oso irakasle metodo modernoak erabiltzen dira. Irakasleak guztiz ondo preparaturik daude. Han ez da ezer inprobisatzen. Irakasleei eguneroko hizkuntza irakasten zaie. Kanean, lantokian, kafetegian erabiltzen dena. Gizarte-ko bizitzan norbera polito konpontzeko behar dena. Herri mailako agerkariak eta liburuak irakurri ahal izateko aski dena. Hortik gorako hizkuntza ez zaie irakasten. Hebraiera normala, hebraiera landua eta aitzinatua, haurren eta gazteen eta unibertsitarien ikastetxeetan irakasten eta estudiatzen da. Eta sakonki gainera. Gero berauk izango dira, gurasoei eta etxekoei hebraiera normala irakatsiko dietenak. Sei aste egon nintzen holako ulpan batetan, hebraiera ikasten eta bide batez hango irakasleak estudiatzen. Zuzendariak esan zidanez, aski dira bost hilabete, herri mailako hebraiera hori polito menperatzeko. Egia da; eta hola konprenitzen da, kanpotarrez beteriko Israel osoa nola hain denbora laburretan judutu den.

Liburugintza

Neure esperientzia honen asken puntua geratzen zait idatzeko: herri mailako liburugintza. "Ivrit qalá" bakarrik dakitenez, maila hortan idatzitako liburuak behar dituzte, egunkari eta aldizkariak gainera, baldin analfabetuen antzera bizi nahi ez badute. Eta holako literatura ematen ez bazaie, atzerriko hizkuntzetan idatziriko liburu eta aldizkarietara joko dute, nahi eta nahi ez. Kontutan eduki, Israele-
ra etorri berri dien askok, herbesteko hizkuntza bat baino gehiago dakitela, eta Israeleko edozein liburu dendatan munduko liburu eta aldizkaririk onenek erosi ahal dituztela.

Herriko hizkuntza alde batera uzteko arrisku hori zeharo galerazi da Israelen. Nola? Populuari herri mailako literatura oparo bat emanez. Hebraiera normalean liburu inportante bat argitaratzen denean, haren edizio laburrago bat ere publika-

tzen da herri mailako hizkuntzan. Liburu asko argitaratzen dira "ivrit qalá" hortan. Gehienetan, azalean bertan ageitzen da berba bikote hori: "Ivrit qalá".

Baina zer da "ivrit qalá" hori? Zertan datza herri mailako hebraiera hori? galde-tuko didazue. Galde hori berori egin nien nik ere bertako askori. Egia esan, ez daukate hortarako idaztarau finkaturik. Gehienetan, senak berak esaten die nola idatzi behar duten herriarrentzat. Ba dakite, hiztegi mugatu bat erabili behar dutela, esaldi laburrak egin eta adizkera zailak baztertu behar dituztela. Gauza konkretu konkreturik ez zidaten erantzun. Baina egia hauxe da: Herri mailako literatura oparo bat dutela, eta literatura hori, herbestetik etorri den jende uholdeá Israeleko kultural integratzeko bide egokienetarikoa izan dela.

Amaitu dut neure txostena. Beraren bidez, gauza bat adierazi gura izan dizuet: Hebraieraren birpizkundean herri mailako hizkuntzak izugarriko inportantzia izan duela, eta guk ere hemen holako zerbait egin behar genukeela, baldin euskara gure herri osoaren hizkuntza izatea nahi badugu. Gogoan eduki, Bizkaian bakarrik euskaraz ez dakiten pertsona nagusiak, gutxienez zortziehun mila direla -Ibaizabalen alderdi bietako ia lagileria osoa-, eta herri mailako hizkuntza horren bitartez bakarrik euskaldundu ahal izango ditugula. Euskara mota hau denon artean moldatu behar genuke. Euskara batua izango da, noski, eta jatorra. Hortaz ez dugu dudarik egiten. Ni neu euskara hortan idazten saiatu naiz, txosten hau egin dudanean. Beharbada ez zarete konturatu; baina idazlantxo hortan ez ditut behin ere edin eta ezan aditz laguntzaileak arabili, eta baztertu egin ditut erabat potentzialeko eta subjuntiboko adizkerak.

Herri mailako euskararen beharrian gorri hortaz denok behar genuke kontzientziatuak izan: euskaltzainok, idazleek, kazetariak, politikariak eta bestek. Hau ez da txantxetako gauza.

Akademia honen babespean, Alfabetatze Batzorde batek lan egiten du. Ez litza-teke posible izango, haren barruan nahiz alboan beste batzordeño bat eratzea, herri mailako euskararen arazo hau aztertze-ko, estudiatzeko eta aurrera eramateko?

Hauxe da, adiskideok, Israeletik etorri eta gero, jakin erazi gura izan dizuedana.●

IMANOL BERRIATUA

SOZIOLOGIAKO IKASTALDIA U.E.U.n

Aurtengo urtarrilaren 7an bildu zen Sailhontaz arduratzen den Irakasle taldea. Ikastaroaren prestatara nolabait martxan jartzeko, gai batzu aipatu ziren. Hauxek dira interesgarritzat jo zirenak.

- 1.— Hirigintza eta industriaren eragina Euskal Herrian.
- 2.— Muestragintzarako jakin beharrezkoak.
- 3.— Estatua eta klaseak.
- 4.— Aberriaz teoriak.
- 5.— Euskararen egoera gaur.

Gai zerrenda hau ez da proposatzen erabatekoa bezala. Zuzeneko interesatuak irakasleak direnez gero, hauen esku dago proposamendu berrien egitea. Hutsune hori betetzeko zabaltzen dira ondorengo galdekizunak:

- 1.— Goizeko emankizunak

Aipaturiko zerrendarekin ados ez egotekotan, esan:

- zein gai kendu behar den
- zer gehiagotu
- beste oharren bat.

- 2.— Arratsaldeko mintegiak

Orobat, arratsaldeko mintegiei buruz, esan:

- zerrendako gai horietatik zeintzu hautatzen diren
- zerrendan ez datozen beste batzu (Izendatu)
- lanerako metoda: mintegiak nola muntatu

— beste oharren bat
Otsailaren buruan itxiko da erantzunak jasotzeko epea. Proposamenduak U. E.U. ko Idazkaritzara bidali. Alda de Recalde, 26-1- decha BILBAO-11.

SAILBURUA : Paulo Iztueta.

LANGILEEN
KOOPERATIBA
ELKARTEA

B/ Landeta, s/n Urrut. 812940 (3 hari)

AZPEITIA (Gipuzkoa)

JAKIN

aldizkaria berriro kalera

JUAN MARI TORREALDAYEN zuzendaritzapean

"ANAITASUNAren Zuzendaritzatik erretiratzekotan ari naiz. JAKIN kultur eta saio aldizkariari lotzeko asmoz. Nik neuk hobeto ikusten dut neure burua kultur mundu horretan, prentsarenean baino. Temperamentuz gehiago dagokit kultur arloa" aitortu zion Amañio kazetariari Juan Mari Torrealdayek Zeruko Argiaren 715. alean argitara emandako elkarrizketan.

1970garren udan lege babesik gabe geratu zenean aldizkari izateari utzi eta liburugintzari ekin zion JAKINEk. Liburugintzari utzi gabe berriro kultur eta saio aldizkari izango den JAKIN ere berpiztu da, ordea. Klean da lehen alea. Hiru hilabetero argitara emateko asmoz dira. Urteko harpidetza 500 peza izango da.

1956. sortua- 1970. debekatua

- JAKINen historiaz zerbait

- 1956an jaio zen Arantzazun, euskarazko kultur aldizkari bezala. Euskal ikastetxeetako ikasle gazteek ateratzen zuten.

Ordurarte, multikopistaz ateratzen zen errebista 1960an, neurritz eta mamiz berituta, inprimategira eramaten da.

1962-1964etako urteetan isilaldi bat izaten du, legezko bimenen zain dagoela, baina negu honek ekarriko zuen atzetik susperraldi hoberik.

1964-1969 urteetan egiten du bere lanik mardulena, Euskal Herriaren arazoak aztertut eta gaurreguneko giza jakintzarik gehienetan lanegiaz.

1970eko udan JAKIN aldizkaria legearen babesik gabe geratu zen, eta lankide haiek bide berriak urratzen hasi beharko zuten: JAKIN sorta jaiotzen da, errebistaren hutsunea nolabait bete nahirik.

Kultur eta saio aldizkaria

- JAKINEk lan handia egin du azken urteetan liburugintzan. Ikerlan sakonetara jo du, gainera. Euskal aldizkariak, bestalde, kazetariatzari lotu zaizkio erabat. Tarteko zerbait ote JAKIN aldizkaria?

- Euskal Herriak bizi duen mailako kultur mugimendu haiek derrigor behar du azter -eta bultzat- gailu izan daitekeen aldizkari bat. Gainerontzeko kultura handiek badute denek berea.

Gure ustetan, Euskal Herriko kulturaren mugimenduak behar duen dinamika eta bizitasuna aditzera emateko, liburuak ez da gauza, bera bakarrik 60-70 urte bitartean hori argi eta garbi gelditu delakoan gaude. Geldiegia, astunegia, indibidualiegia da liburu aldizkariaren dinamikaren aldezturik. Eta gaien eta ikuspegi pluraltasunagatik ere, liburuak baino aberatsago, irekiago, biziagoa da aldizkaria.

Astekariak ere, ezin dio berak bakarrik herri baten kultur mugimenduari erantzun bidezkorik eman. Arinegia, gertakari igarokorrari lotuegia, albistearen azkartasunak eta gaurkotasun hurbil eta galezinaren axolak determinatuegia da astekaria, kultura baten gorabeherak behar adinbat balioztatzeke.

Bien arteko bezala edo, eta bien alde onekin, honen arintasun eta bizitasunarekin eta haren seriotasun eta zientziakota-

sunarekin, nahi dugu JAKIN. Kultur-, pentsamendu- eta saio-aldizkari kritiko bat izanen da JAKIN.

- Zein jenderentzat, zein irakurleretzat egiña.

- Aldizkari honen egilea eta hartzailea mota askotakoa izan badaiteke ere, nolabait tipifikatu beharko bagenu, honelatsu egingo genuke, hots, Unibertsitatean edo Eskola Nagusietan dagoke, edo haietatik igaro; idazle edo irakasle izan daiteke; Euskal Herriko politika, gizarte eta kultura berri baten aldeko burrukan saiatua; herrigintzan sartua; munduko kultur eta ideia-mugimenduetaz biziki axolatua; kultur- eta talde-eragintzan ibil daiteke.

Aldizkariaren askatasuna eta jomugak

- Zer lotura eta zer helburu dituen jakin nahi izaten dugu euskaldunok. Alde ala kontra hoiaren arabera berehalaxe jarri ohi gara.

Aldizkari aske eta independente izan nahi duen honek, pluraltasunean (eritzien eta idazleen aldetik) erabiliko ditu gaiak, pentsaera ireki, kritiko, euskaltzale eta aurrerazale baten gidaritzapean bete, Euskal kulturbidetan, nolabait bederen, bide-markatzaile izan nahi luke JAKINEk.

Gure asmoen berri ematerakoan, errebistaren barne-estruturak ere munta

handia baitu, barru hori nola antolatuko dugun esan dezagun, amaitzeko. JAKIN ez da artikuluen biltegi edo almatzen bat izango. Gai bakar eta nagusi azterketak edo inguraketak hartuko du horrialdetan erdia inguru. Munduko eta Euskal Herriko gai garratzizko zenbait erabiliko dugu hor, eta sakonki erabili ere; kasurako, Euskal Unibertsitatea, Foruak, Inmigratzioa, Hirigintza, etc. Gero, gai bizi, mementoko zenbaitentzako ere lekuri izango da, izpiritu kritiko eta biperdun batez tratatzeko. Hirugarren lekuan, berriz ere artikulua datoz, idazlan sakon eta libreki erabiliak, beren arteko loturarik ga-beak. Eta azkenik, honen ondoren, idazpuru klasikoak datozke, hala nola, kronikak, dokumentuak, liburuak, etc.

JAKIN

euskal unibertsitatea

P. Agirrebaltzategi J. L. Lizundia
J. A. Artamendi K. Mitxelena
Idazkaritza K. Santamaría
J. M. Larrazabal J. M. Torrealday

Irlandan politika eta hizkuntza
Kultur taldeak Bizkalian
1976ko euskal liburuak
JAKIN berriz
PNV eta euskal indarrak

OTSAILA 6-13

LIBURUAK

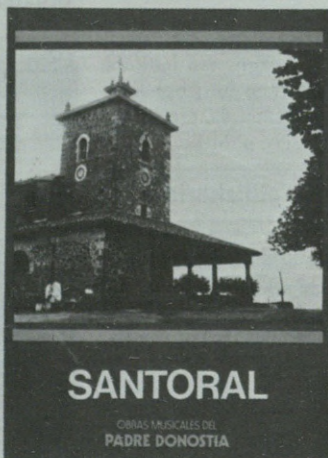
PERTSONAIA EUSKAL NOBELAGINTZAN, Karlos Otegi. Euskaratzailea: Dionisio Amundarain. GERO. 236 orr., 250 pta.

"Premio Guipúzcoa-1975 irabazi zuen lan honek.

Euskal literatura helburutzat hartuta, nobela arloan pertsonaia nola tratatua izan den aztertut nahi du; horretarako Txomin Agirrerren "Garoa", Txillardegiaren "Leturiaren egunkari ezkutua", Anjel Lertxundiren "Ajea du Urturik" eta Martin Ugaldereen "Itsasoa ur-bazter luzea da" deitu nobeletako pertsonaia aztertzen ditu.

DICCIONARIO RETANA DE AUTORIDADES DE LA LENGUA. F. II. Manuel de la Sota, Pierre Lafitte eta Lino de Akesolo; laguntzaileak: Jose Laso, Justo M. Mokoroa, Justo Garate, Dámaso de Inza, Gabriel Manterola, Jaime de Kerexeta. LA GRAN ENCICLOPEDIA VASCA. 936 orr. 1.298 pta.

Liburuak berak dienez mende laurden baten buruan milaka liburu, aldizkari eta manuskrito, hoiien artean XIX. mendeko argitaratutako hiztegi eta abar aztertut ondoren eginiko lana da hau. Bigarren liburu honetan "arrairi"tik "bethiere" arteko hitzak datoz, gaztelaniara itzulirik eta gehienetan hitz bakoitza zein lanetan eta nola erabili den esanpluak jarriaz. Esplikazioak gaztelaniaz ematen dira.

SANTORAL, OBRAS MUSICALES DEL PADRE DONOSTIA. Ed. Archivo P. Donostia. 220 orr. Aita Donostiaren musika lanen V. Liburu honek elizakoak jasotzen ditu, latinez, nahiz euskaraz, eta baita frantsesez ere bat edo beste. Hoiien artean bere obrarik garrantzitsuenetakoak, "Missa pro defunctis", bere senitartekoen oroimenez egin zuena.

Liburu honetan agertzen diren kanta batzuei A. Iraizoz-ek egin die euskal itzulpena. Beste asko Z. ARGIA honetan, 1919tik 1936ra eta 1954ean argitaratuak dira.

EL CASERIO:

HISTORIA SOCIOECONOMICA Y TIERRA

C. D. EIBAR

(Apuntes privados)
Autor: Juan Luis Osoro

EL CASERIO, HISTORIA SOCIOECONOMICA Y TIERRA, Juan Luis Osoro. C. D. EIBAR. 189 orr. 250 pta.

Baserriari buruz honelako estudioarik aurkitzea nahiko harrigarria gertatzen da, ahaztu samarrik bait dugu egun. Baina hona bi urtez bere lana gai honi lotu dion bat. Estudio zabala eta agian argitaratze hobea merezi duena, multikopiaz heldu baita.

JAIALDIK

Donostiako Anoeta pelotalekuan, otsailaren 5eko iluntzako 8etan: Joseba Etxeberria, Hiba Rekondo, Izukaitz, Gorka Knör, Aitor Badiola, Lupe eta Jon Bergaretxe kantariak eta trikitixa eta txaranga.

Eibarko ASTELENA pelotalekuan otsailaren 5eko gaueko 10etan, IKIMILIKILIKLIK

Zestoako Eliz-ondo zineman, otsailaren 5eko iluntzako 9,30 etan, Joxe Lizaso, Lazkano, Lopategi, Azpillaga, Mattin eta Xanpun bertsolarien saioa.

Iruñeko Gayarre aretoan, otsailaren 6ko goizeko 11,30etan, Xalbador eta Arozamena bertsolarien omenez saioa berezi bat izango da. Hona bertan parte hartuko dutenak: Lazkao-Txiki, Mattin, Lopategi, Matxinandirena, Lasarte eta Etxahun bertsolariak; Gandiaga, Lete eta Gorka Trintxerpe poetak; Leikuona eta Díez de Ulzurrun hizlariak; Salleko, Luzaideko bolantak eta Lesakako dantzari taldeak: Lete, Billamor eta Etxamendi-Laralde kantariak. Antolatzaile: "Salesioanoen Ikasle Ohiak", "Arturo kanpion ikastetxea", "C.D. Nabarra", "Iruñeko Euskal Herriaren Adiskideak" eta "Muthiko Alaiak".

Donostiako Deretxo fadulategian, otsailaren 10eko ilunabarreko 8etan, OSKORRIren kantaldia. Bertako E.K.M.k antolatut du, martxora bitartean, bi ostegunez behin izango diren kantaldi sailaren barnean.

IKASTALDIK

Tolosan, Kultur Ikastaroari jarraiki, Jose Luis Alvarez Enparanza, "Txillardegi", EUSKAL LITERATURAREN HISTORIAz ematen ari den hitzaldi sailean, puntu hauetaz arituko da, esukaraz, otsailaren 8a, "XIX, eta XX. gizaldiak" eta 10ean, "Gales eta irlandar hizkuntzen berpiztea". LANKIDE AURREZKI KUTXAren aretoan, gaueko 8etatik 10etara.

HITZALDIK

Donostiako "Camara de Comercio" delakoan -Camino,1-, otsailaren 8an, "La empresa del País Vasco y la C.E.E." gaiaz mahain-ingurua. Hizlari: Jacques Saint-Martin, Baionako "Camara de Comercio"ko lehendakari

eta "Licores Izarra"ko zuzendaria; moderatzaile: José A. Goikoetxea, Gipuzkoako Industri Bankukoa; mahikide: Guillermo Aranzabal, Abdon Francés, Luis Gil, Ignacio Marco, Vicente Munnilla, Manfrek Nolte, Alberto Ortueta eta Manuel Vázquez, guztiak lantegi eta diru-etxeetakoak. Mahian-inguru hau "El País Vasco y la empresa: perspectivas político-económicas para la empresa vasca ante el próximo futuro" izenburuaz lau saiotan egingo den seminarioaren zati da.

LEHIAKETAK

Idiazabalen, otsailaren 5ean, AURRESKULARIEN LEHIAKETA, probintzi mailan. Derri gorrezko jantzia: txapel eta gerriko gorriak, alkandora eta gal-tza zuriak eta dantzari apretak. Bost sari izanen dira, lehena 2.000 pezetakoa, boskarrena 800 pezetakoa eta beste guztxei 600 ptana. ordainduko zaie. Herriko enparantzan, arratsaldeko 7etan, izanen da lehiaketa. Parte hartu izanen dutenek dei bezate telefono honetara: 881329; izena emateko epea, lehiaketa baino ordu laurdena lehenago bukatuko da.

ERAKUSKETAK

Bergarako U.N.E.D.en (seminarioko arte gelan, Jon Zabaletaren marrazki erakusketa: urtarri-laren 21etik otsailaren 5era; astegunetan, arratsaldeko 6etatik 9,30etara.

Donostiako Aurrezki Kutxa Muzizipalaren aretoan (Hermanos Iturrino kalea) Nisa Goiburu Mendizabal ordiziatar pintoraren erakusketa, otsailaren 1etik 12ra.

DISKOAK

ESTITXU. COLUMBIA' L.P. 300 pta.

Aspaldion ez zen gehiegi entzuna Estitxuren abotsa; hona berriro L.P. batean. Bere kanta batzuek "Zutan dut pentsatzen", "Libro zare"... bestaldeko betikoek "Urtxo xuria errazu", "Xorietan buruzagi"... eta ingelesetik itzultitako beste pare batek osatzen dute disko hau.

BALLETS VASCOS OLDARRA DE BIARRITZ, coral dirigida por Jose de Etxabe. DE-CCa. Bi L.P. 300 pta. bakoitza. Euskal kanta tradizionalak gehiago edo gutxiago ezagunak, batzu txistuz edo dultzainaz lagundurik. Diskoa mamiz erabat euskaldunak direnez gero, ez ote da posible azalak ere euskaraz egitea?

ETA BESTE

EUSKAL HERRIA, euskal mendi eta hibaia. GORDAILU. 140 pta.

Piskanaka ari gara mapez osatzen: euskararen egoerari buruzkoa, ikastolak daudeneko tokiena... Oraingoa mendi eta hibaia da eta noski, EUZKADI OSOA hartuaz. Ikastoletara oso egokia.

Euskaltzaindia.

Diru kontuak ere izan ziren ostiraleko bileran. Alde batetik Arabako Diputazioak milio t'erdian eman du, Gasteizen Euskaltzaindiaren ordezkariak jartzeko. Bestetik, aurtengo urterako, Euskaltzaindiak duen diru beharrraren berri jakin arazi zen: 20 milioi. Catalunyako Akademiak 100 milioi du.

Bestalde, lehen eta bigarren mailako titulua ateratzeko etsamintetan atzera gelditu zirentzat, otsailaren 26an, arratsaldeko 4etan, Gasteizko "Colegio Unibersitario de Alava" de-akoa izango dela beste azterketa bat adierazi zen.

Donostiako Amara Berriko Hauzo Elkartek, otsailaren, 10ean, batzar nagusia izango du euskararen egoerari buruz. Bertan mahain-inguru egingo da puntu hauetaz mintzatzeko: Euskararen bilakaera historian zehar, diglosik egoera eta alternatiba. Carmelo Ikastetxean (Zorroaga), ilunabarreko 8etan.

Jexux Goia kantaria. "Alkaigat batek" jakin arazi digu, Z. ARGIAren 722. alean ez gurela sartu esukal kantarien zerren-

dan jatorriz beratar abeslari den horren izena. Barka arren gure hutsunea, eta betérik aukituko duenak ere adieraz beizagu. Eskerrik asko.

Hernaniko Mendi-Gain Elkar-teak antolatutik, euskal komunikabideez bi saio izanen dira: -Otsailaren 8an, Mariano Ferrer eta Joxe Ramon Beloki irratiaz mintzatuko dira.

-11an, Anaitasuna, Herria, Z. Argia; Berriak, Garaia, Goiz Argi eta Punto y Hora aldizkarietako ordezkariak prentsaz arituko dira.

Udaletxean, ilunabarreko 8etan izango dira bi mahain-inguruok.

Ormaiztegin ZUBIPE pelotalekuan, otsailaren 13ko arratsaldeko 6 etan,

-Haizkolari eta korrikalariak: R. Latasa eta A. Zabaleta nafarrak eta J. Aierbe eta J. M. Irazu gipuzkoarrak; 7 enbor kana erdi-koak ebakitzea eta 6 km. lasterka egitea, enbor eta kilometro bakoitzeko txandatur.

-Soka tira, zeraindarrak eta uurretzuarrak, 640 kiloz eta lau tira-aldira.

-Nafarreteko Ezkerra atxurlaria, ondeo-atxurrez bi kanaerdiko enbor bederatzi minutuan ebakitzeko.

-Tartearen Euzkadiko txapeldun diren osintxutar Urbieta Agirre bikotearen dantza-saioak.

-Aurkezlar: Lazkao-Txiki.

I

Udazkeneko edozein egun,
eguzkitsuren antzera.
Egunez argi egon ondoren,
doan eran illuntzera.
Xalbador euskal olerkaria,
zure gugandik joantzera.
Euskal erriko omena artu, ta
ta jaunari eskeintzera.

2

Zuretzat ezin onartu nunbait,
zuk orrenbeste oore.
Zure buruaz ezin sinetsi,
zegonik ainbat balore.
Urepeleko erri xarmanta,
maiz biurtu zendun lore.
Erleak lore ezti gai badu,
zuk Jauna zendun amore.

3

Zeuk bakarrik ez nai gozatu,
orrenbesteko omena.
Eta Jaunari egin zenion,
oparirikan onena.
Izan zezala zure pozaren,
egitazko oroimena.
Erri bat zutaz batu bai zendun,
ta bera batasunenà.

4

Esan zenduen-jende gaxo hoik,
ez ditut eskertu ahak.
Azken orduan ere biotza,
guretzako zendun zabal.
Bein ola Krixto errukitu zen,
jendetza ikusiz argal.
Bere atzetik ta jaten eman,
bidean etzitezen gal.

5

Zuk ere jaten eman diguzu,
eta gindezke mantendu.
Zuk utzi zendun "mana" gozotik,
gogotsu jango bagendu.
Maitasunaren indar bereziz,
eragozpen denak kendu.
Batasunean dagon erriak
gauza asko egiten du.

6

Batasunezko maitetasunez
batutzen badago lan bat.
Maitasunezko batasunean,
maitatzen dagoen ainbat.
Batasunaren maitasun ortan,
itxaropen bat badaukat.
Oien gañean "Xalbador" zaldun,
ikus zaitut ametsez bart.

7

Fameli, fede, gizatasun ta,
maitasun sutsuen jabe.
Olerki, bertso eta euskeran,
opariatzko aldare.
Mendi basoak itxas ibaiak,
berdin baserri ta kale.
Mugarik gabe maite zenitun,
izanik ain abertzale.

8

Zure alboan bildu zenituen,
banatutako indarrak.
Ori lortzeko doai dutenek,
izaten dira bakarrak.
Denen eredu zu izan nunbait,
naiz ta gu izan zabarrak.
Lastima berriz banatutzea,
zuaitz bereko adarrak...

9

Egun orretan zure biotza,
derriorez bear poztu,
Batzuek diote, poztasun orrek,
zezakeala gaiñeztu.
Nere erara agertzezkeru,
iritzi bat da ez aztu.
Maitasunezko tanta ixurtzez,
zearo egin zenustu.

10

Poeta baten bizi modua,
izan oida berezia.
Biotzkadaren mintzoz agertuz,
indar edo aulezia.
Edozer gauzaz lortzen duzute,
bertso edo eresia.
Zuk eriotza berare zugar,
egin zendun poesia.

Yarby

Gipuzkoan, nor gu baiño gertuago?

91 etxe zuretzat urbillago

Izan ere, Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa etxe au duzue Gipuzkoako Kutxetan leenengoa.

Orregatik, gipuzkoarren zerbitzurako beti gertu eta prest egotera beartuak gauzkazu. Auxe da gure egitekorik nagusiena, orretarako sortu zan, batipat, Caja de Ahorros

Provincial de Guipúzcoa 1896 urtean. Gipuzkoarren kutxa duzue Caja de Ahorros Provincial de Guipúzcoa, Baduzu arrazoirik, beraz, gurekin elkarturik jarrai dezazun.

Utzi ezazu zure uste osoa Gipuzkoan leenengoa duzun Kutxa etxe ontan.

CAJA DE AHORROS PROVINCIAL
DE GUIPUZCOA

